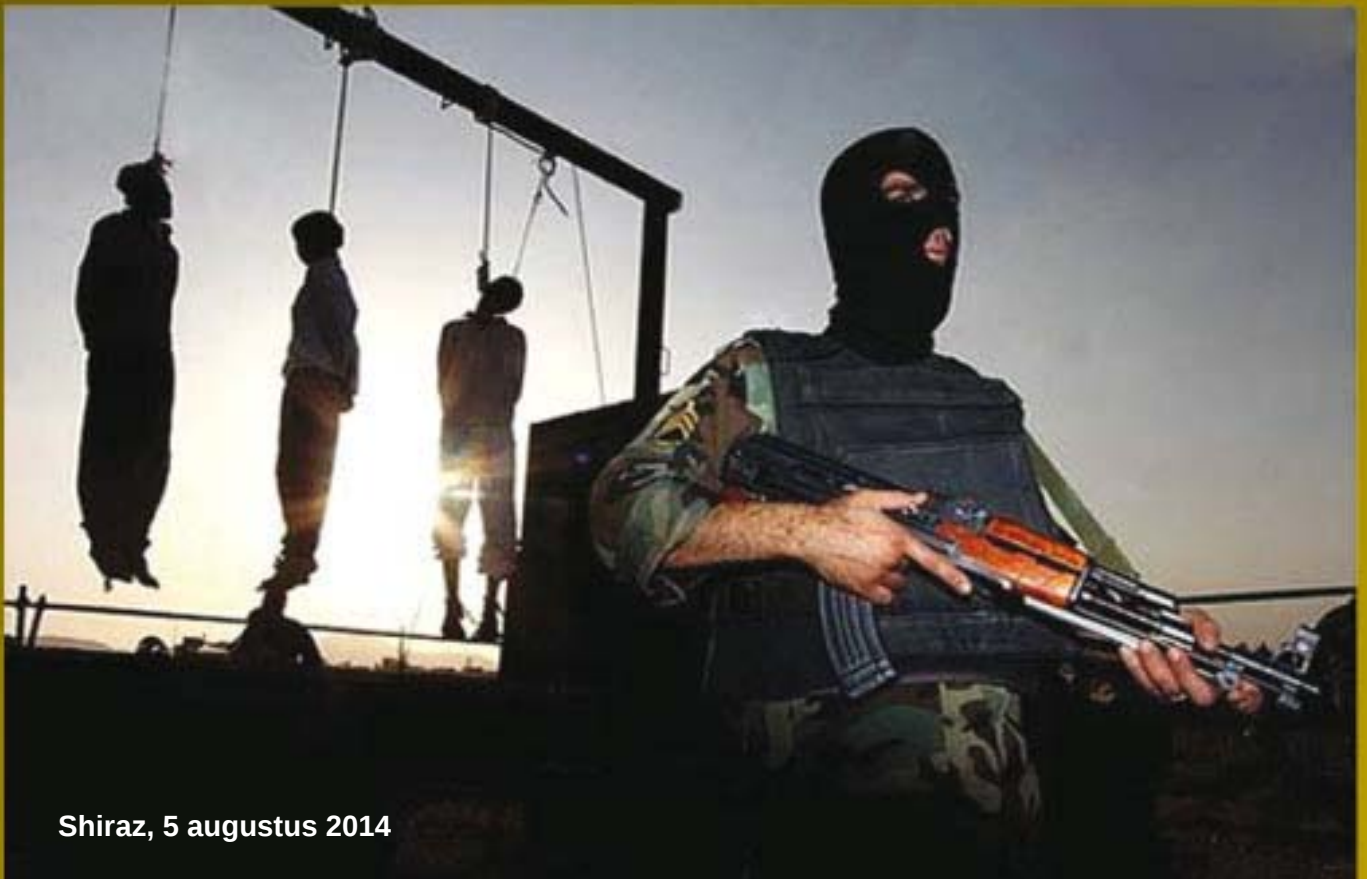

Mensenrechten in Iran

Een uitdaging voor de Internationale
Wetgeving over Menschenrechten

Shiraz, 5 augustus 2014

Mensenrechten in Iran

Een uitdaging voor de Internationale Wetgeving over Mensenrechten

Introductie

Het schenden van de mensenrechten in Iran onder president Rouhani is het onderwerp van gedetailleerde en betrouwbare verslagen van ambtenaren van de VN en van mensenrechtenorganisaties. Ook voor de speciale VN afgevaardigde voor de mensenrechten in Iran, de heer Ahmed Shaheed, stond dit onderwerp in het middelpunt van de aandacht. Hij bracht regelmatig verslag uit aan de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties.

Deze rapporten zijn een onmiskenbare getuigenis van de schendingen van de meest fundamentele mensenrechten in Iran, hetgeen wereldwijd zorgde voor protesten. Organisaties als Amnesty International (AI) en Reporters zonder Grenzen (RSF) hebben ook herhaaldelijk gewaarschuwd voor de zorgwekkende situatie van de mensenrechten in Iran.

Op de volgende pagina's zullen we de huidige zorgelijke situatie van de mensenrechten in Iran bespreken met een speciale focus op de afgelopen twee jaar presidentschap van Rouhani.

Het is bij aanvang noodzakelijk om het feit te benadrukken dat de mensenrechtenschendingen in Iran diep geworteld zijn in het rechtssysteem van de Islamitische Republiek en de wijze van bestuur.

In de afgelopen drie decennia zijn in Iran meer mensen geëxecuteerd om politieke redenen dan in enig ander land ter wereld in de hedendaagse geschiedenis. Sommigen schatten het aantal executies tot wel 120.000. In de zomer van 1988 alleen al zijn binnen een tijdsbestek van slechts een paar maanden 30.000 politieke gevangenen geëlimineerd. Toen Rouhani werd gekozen hoopte de wereld dat de situatie van de mensenrechten zou verbeteren. Integendeel, Iran voltrok onder het presidentschap van Rouhani, tegen alle verwachtingen in, het hoogste aantal executies per hoofd van de bevolking ter wereld. Onder de slachtoffers zijn onder andere politieke dissidenten, activisten van etnische en religieuze minderheden, personen die beschuldigd zijn van handelingen tegen de nationale veiligheid en anderen onder het voorwendsel van gewone misdrijven. De meeste van deze executies zijn het resultaat van een geperverteerde rechtsgang en oneerlijke processen. Veel van degenen die verdacht worden van de slachtpartijen van de jaren 80 bekleden momenteel hoge posities in het kabinet van Rouhani of bij de rechterlijke macht.

Het systematisch schenden van de mensenrechten in Iran gaat veel verder dan wangedrag en machtsmisbruik van individuen. Het maakt deel uit van de

grondwet van de Islamitische Republiek. Dat maakt de sharia, zoals uitgelegd door de Iraanse ayatollahs, tot de primaire bron van recht¹ en stelt de standpunten en eisen van de opperste religieuze leider, "Vally al Faqih", boven alles. De fatwa's (bevelschriften) van de Opperste Leider zijn verplicht en prevaleren boven de echte Iraanse wetten en de internationale verplichtingen. Terwijl de constitutionele orde van Iran ogenschijnlijk de macht lijkt de scheiden, een basis voor democratie, is het concept van de "Vally al Faqih", dat door Khomeini en zijn volgelingen geïntroduceerd werd in de grondwet², in tegenspraak met democratie en scheiding van de macht. "Vally al Faqih" vereist goddelijk gezag op aarde. Het brengt de machtigste politieke functie in de Islamitische Republiek teweeg. Tot op heden werd deze positie bekleed door twee leiders: eerst door de oprichter van de islamitische republiek, ayatollah Ruhollah Khomeini en vervolgens door zijn opvolger Ali Khamenei.

De Opperste Leider is de hoogste ambtenaar van de Staat en de opperbevelhebber van de gewapende strijdkrachten³ met uitvoerende bevoegdheden betreffende defensie, religieuze zaken en de verkiezing van de president, de Raad van Hoeders⁴ en de Raad van Geschiktheid en Oordeel⁵. De leider benoemt de hoofden van een aantal machtige organisaties, zoals de opperbevelhebber van de Islamitische Revolutionaire Garde, de hoogste bevelhebbers van de verschillende strijdkrachten, de leden van de Nationale Veiligheidsraad die zich bezighouden met defensie en buitenlandse zaken, de directeur van het nationale radio en televisie-netwerk, de hoofden van de grote religieuze stichtingen en zelfs de gebedsleiders in de stedelijke moskeeën. Hij benoemt tevens het hoofd van de rechterlijke macht⁶, de officier van justitie, speciale rechtbanken en met behulp van het hoofd van de rechterlijke macht, de helft van de 12 juristen binnen de Raad van Hoeders, het orgaan dat zowel beslist welke wetten worden aangenomen als wie er mee mag doen aan de verkiezingen voor president en parlement. Volgens de Iraanse grondwet beslist de Opperste Leider ook over de geschiktheid van de presidentskandidaten voor de Islamitische Republiek, formaliseert hij de verkiezing van de president van de republiek, handhaaft hij het gezag van de president en beslist over zijn aftreden. Hij kan zijn veto uitspreken over de wetten van het Parlement en geeft toestemming aan de presidentskandidaten om hun kandidatuur af te kondigen. Samen met tweederde meerderheid van het Parlement verklaart hij oorlog en vrede. Door al deze macht is hij in feite de enige en absolute heerser van het land.

Sinds december 1977 heeft Khomeini geleidelijk rond zichzelf de visie opgebouwd dat hij de 'Imam' is, een titel die hem goddelijke status verleent en die al eeuwen niet meer door de reguliere sjiiitische islam⁷ werd gebruikt.

Zo'n constitutionele orde plaatst Iran bij de enkele landen in de wereld die in strijd handelen met de basisprincipes van het internationaal recht en het beginsel van de universaliteit en ondeelbaarheid van de mensenrechten⁸. De door de mullahs bepaalde suprematie van de islamitische wet (sharia) over het internationaal recht in de Iraanse grondwet plaatst het land op gespannen voet met het Handvest van de Verenigde Naties, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM), het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR), het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (ICESCR) evenals het Verdrag tegen Foltering (CAT), het Verdrag inzake het uitbannen van alle vormen van

Vrouwendiscriminatie (CEDAW) en het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (CRC).

Tijdens de evaluatie van de situatie van de mensenrechten in Iran door het beoordelingssysteem van de Mensenrechtenraad van de VN, dat bekend staat als de Universal Periodic Review (UPR), heeft de Raad de beperkingen van de Iraanse grondwettelijke orde en wetgeving betreffende het handhaven van de rechtsstaat en de mensenrechten vastgesteld.

Deze beperkingen worden onderkend door VN-instanties voor verdragen en speciale procedures, de Secretaris-generaal van de VN en de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties Rechten (HCRM), de speciale rapporteurs en de betrokken VN-lidstaten en NGO's. De studie belicht een aantal van de aanhoudende ernstige mensenrechtenschendingen in Iran, met name het hoge aantal executies en het systematische gebruik van de doodstraf gedurende meer dan drie decennia als middel om het publiek te terroriseren, het bevat korte besprekingen van gebieden waarin het Iraanse rechtssysteem niet voldoet aan de algemeen aanvaarde beginselen van het internationaal recht inzake de mensenrechten en er worden wijzigingen overwogen die een volledige naleving van de internationale verplichtingen door Iran kunnen bewerkstelligen.

Een overzicht van de huidige Mensenrechtensituatie in Iran

Iran heeft geen systeem dat verslag uitbrengt over rechtszaken of dat het publiek en de advocatuur vrije toegang verleent tot informatie over de rechterlijke uitspraken en beslissingen. Een beperkt gedeelte van de jurisprudentie van het Hooggerechtshof wordt in de Staatscourant afgedrukt. Dit heeft vooral betrekking op economische misdrijven of dient als afschrikmiddel voor misdaden die een bedreiging zouden kunnen vormen voor het regime. Artikel 36 van het herziene islamitische wetboek van strafrecht en de opmerkingen daarin maakt de publicatie mogelijk naar eigen goeddunken van de definitieve veroordeling bij hadd (enkelvoud van huddud) misdaden als moharebeh en efsad-e fel-arz, of ta'zir misdaden tot de vierde graad, en ook van fraudes van meer dan een miljard (1.000.000.000) Rial, afhankelijk of publicatie naar het inzicht van de autoriteiten al dan niet inbreuk maakt op de openbare orde of veiligheid. Echter, de World Coalition Against the Death Penalty (WCADP) waarvan

Tabel met executies in Iran onder

EXECUTIES	Onderwerp	Aug 2013	geheime ex.	Sep 2013	geheime ex.	Oktober 2013	geheime ex.	Nov 2013	geheime ex.	Dec 2013	geheime ex.	Jan 2014	geheime ex.	Feb 2014	geheime ex.	Mart 2014	geheime ex.	Apr 2014	geheime ex.	Mei 2014	geheime ex.	Jun 2014	geheime ex.	Jul 2014	geheime ex.	Aug 2014	geheime ex.
	Totaal Executies	27	30	51	46	39	24	34	39	26	72	35	46	26	56	15	8	7	52	32	86	13	49	0	10	33	75
	Executies Vrouwen	0		8		4		4		0		1		1		1		0		3		0		4		4	
	Openbare Executies	7		8		4		4		0		2		9		4		4		1		0		0		17	
	Politieke Executies	0		0		18		1		0		2		0		0		3		0		1		0		0	
	Executies Minderjarigen	1		1		0		2		3		0		2		2		2		0		0		0		2	

Mensenrechten in Iran - 2015

wereldwijd 160 NGO's lid zijn, waaronder betrouwbare internationale NGO's zoals Amnesty International, de Internationale Commissie van Juristen (ICJ) en de Internationale Federatie voor Mensenrechten (FIDH) alsmede Iraanse NGO's, hebben in Iran sinds het aantreden van president Rouhani een toenemend aantal executies gedocumenteerd. Volgens de WCADP zijn de executies in Iran in de afgelopen drie jaar als volgt verhoogd: 580 executies in 2012, 624 in 2013, 721 in 2014 en in 2015 zitten 2000 personen in de dodencel⁹. Volgens een rapport van Iran Human Rights, dat 13 maart 2015 gepubliceerd werd, heeft Iran sinds de verkiezing van president Rouhani in juni 2013 meer dan 1193 mensen geëxecuteerd. Dit is een gemiddelde van meer dan twee executies per dag. Om het grote aantal executies en het misbruik van huddud vonnissen te verdedigen, heeft het hoofd van het Iraanse Bureau voor Mensenrechten van de Raad van Justitie en hoofdafgevaardigde bij de VN-Mensenrechtenraad, Mohammad Javad Larijani, duidelijk gemaakt dat de Islamitische Republiek Iran niet verplicht is om de westerse interpretatie van de mensenrechtenverdragen¹⁰ te accepteren. Hij betoogde dat er geen rekening is gehouden met de normen van de sharia bij het aannemen van mensenrechtenverdragen. Daarom moeten deze in de Iraanse praktijk in die mate worden uitgelegd dat het voor de sharia aanvaardbaar is.

Rouhani (augustus 2013 -juli 2015)														Totaal
Sep 2014	geheime ex.	Ok 2014	geheime ex.	Nov 2014	geheime ex.	Dec 2014	geheime ex.	Jan 2015	geheime ex.	Feb 2015	geheime ex.	Mrt 2015	geheime ex.	Totaal geheim
23	37	11	46	14	38	10	82	31	48	36	48	17	65	1869
5		1		0		7		4		1		2		57
8		0		9		2		9		6		4		125
1		0		0		0		1		3		6		37
0		1		0		1		0		0		0		17

Executies onder president Rouhani

Augustus 2013 - Augustus 2015

Tijdens de zomer van zijn verkiezingscampagne voor het Iraanse presidentschap deed Hassan Rouhani vele uitspraken. Op 27 mei 2013 verklaarde hij "Iedereen die in een samenleving wat wil zeggen moet in staat zijn om zijn mening uit te spreken... Om zonder aarzeling kritiek uit te oefenen".¹¹

Op de dag van zijn inauguratie erkende Rouhani: "Mensen willen verandering ... Mensen willen een beter leven, ze willen zowel waardigheid als een stabiel bestaan."¹² Maar toen alle pre-electorale retoriek begon te vervagen, gebeurde dat ook met alle hoop en verwachting van veranderingen. Het werd overduidelijk dat het business as usual bleef. Niet alleen veranderde er niets, maar ten opzichte van het schenden van de mensenrechten werden de zaken in feite aanzienlijk slechter. Een vernietigende aanklacht tegen Rouhani's presidentschap.

Volgens de speciale rapporteur van de VN voor de Mensenrechtensituatie in de Islamitische Republiek, de heer Ahmed Shaheed, "**blijft Iran per hoofd van de bevolking meer mensen executeren dan enig land ter wereld**". Een schokkende openbaring, gezien Rouhani's pre-electorale uitspraken en het enthousiasme waarmee zijn presidentschap werd verwelkomd in het Westen. De heer Shaheed verzocht Iran om "onmiddellijk een moratorium op executies af te kondigen".¹³

Onlangs heeft Amnesty International gemeld dat er tussen 1 januari en 15 juli 2015 in Iran 694 mensen zijn geëxecuteerd.

Het wordt aangenomen dat als dit tempo wordt aangehouden, het aantal executies tegen het einde van het jaar nog veel hoger zal uitkomen dan dat van het jaar 2014, toen er een totaal aantal van ten minste 743 executies plaatsvond.¹⁴

Deze ongekeerde piek in executies vond plaats op het moment dat Iran, onder het presidentschap van Hassan Rouhani, onderhandelde met de Groep van 5 + 1 om zijn nucleaire programma veilig te stellen en de daarmee verband houdende sancties te doen opheffen. Het rapport van Amnesty concludeert: **"het duizelingwekkende aantal executies in de eerste helft van dit jaar schetst een sinister beeld van een staatsmachinerie welke met voorbedachten rade op grote schaal juridisch gesanctioneerde moorden pleegt"**.

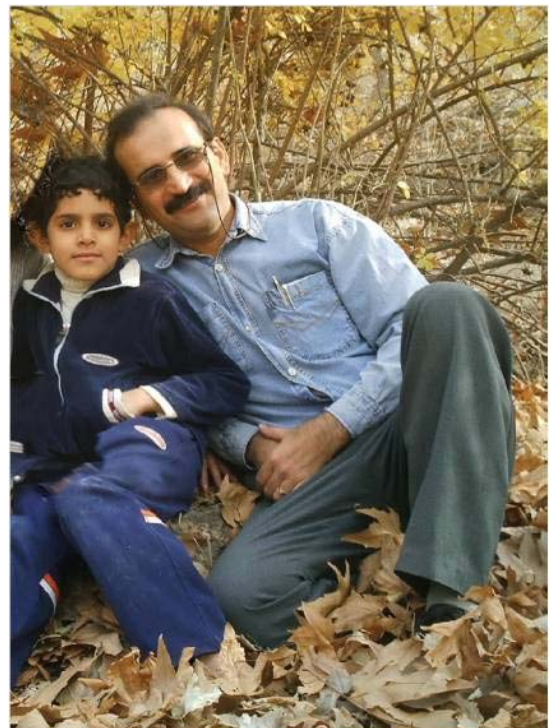
De secretaris-generaal van de Verenigde Naties, de heer Ban Ki-moon, gaf uiting aan zijn verontrusting over het toenemend aantal uitgesproken doodstraffen en de executies die in de Islamitische Republiek Iran voltrokken worden.¹⁵

De heer Ban Ki-moon wees erop dat **"In de meeste gevallen waarbij sprake was van de doodstraf werden de garanties voor een eerlijk proces vaak geschonden door procedures die niet voldoen aan de internationale normen voor een eerlijk proces..."**¹⁶, hetgeen hem ertoe bracht een beroep te doen op de Iraanse autoriteiten om zich te houden aan het VN-moratorium op executies met het oog op geleidelijke afschaffing van de doodstraf.

Van de 1869 executies tijdens het presidentschap van Rouhani werden eind augustus verschillende executies politiek gemotiveerd:

Gholamreza Khosravi

Bij deze zaken is die van Gholamreza Khosravi, een politieke gevangene die op 1 juni 2014 geëxecuteerd werd. Hij werd in 2007 gearresteerd en ervan beschuldigd een vijand van God (mohareb) te zijn, omdat hij de People's Mojahedin Organisatie van Iran (PMOI), een Iraanse oppositiegroep die een verandering van regime in Iran nastreeft, financieel gesteund had. De zaak van de heer Khosravi kreeg een abrupte en schokkende wending toen hij werd geëxecuteerd terwijl hij wachtte op zijn vrijlating na het uitspreken van zijn oorspronkelijke straf van 6 jaar. De executie van de heer Khosravi is duidelijk een wederrechtelijke moord. Amnesty International verklaart: "het toepassen van de doodstraf is altijd

afschuwelijk, maar is in een land als Iran des te zorgwekkender omdat de processen daar schaamteloos oneerlijk zijn."¹⁷

Behrouz Alkhani

Kort geleden, op 26 augustus 2015, werd de Koerdische politieke gevangene Behrouz Alkhani onderworpen aan langdurige marteling en uiteindelijk geëxecuteerd, terwijl zijn vonnis nog in hoger beroep in behandeling was bij het Iraanse Hooggerechtshof. Amnesty International beschreef de executie als "een meedogenloze daad van wreedheid door de Iraanse autoriteiten die denigrerend is voor zowel het Iraanse als het internationaal recht".¹⁸

Amnesty International reageerde als volgt op deze wederrechtelijke moord: "Het feit dat de Iraanse autoriteiten de executie uitgevoerd hebben, ondanks de hangende beroepsprocedure tegen een straf die is opgelegd in een flagrant oneerlijk proces en ondanks internationale pleidooien om de executie stop te zetten, toont hun volslagen minachting voor rechtvaardigheid. Deze executie is gewoon opnieuw het bewijs van de vastberadenheid van de autoriteiten om door te gaan met de niet aflatende golf van executies waardoor dit jaar in Iran tot dusver meer dan 700 personen ter dood zijn gebracht."¹⁹

Farzad Kamangar

Farzad Kamangar, een 32-jarige onderwijzer aan een basisschool, dichter, en mensenrechtenactivist werd op 9 mei 2010 geëxecuteerd op beschuldiging van het schenden van de nationale veiligheid, lidmaatschap van PJAK (een Koerdische oppositiegroepering) en het zijn van een mohareb ("een vijand van God"). Zijn advocaat verklaarde dat de heer Kamangar onschuldig was en dat de aanklager absoluut geen bewijzen had om de zaak tegen Kamangar te ondersteunen. Naar verluidt duurde zijn proces "niet langer dan vijf minuten, waarna de rechter zonder enige uitleg het vonnis uitsprak en vervolgens onmiddellijk de ruimte verliet..."²⁰

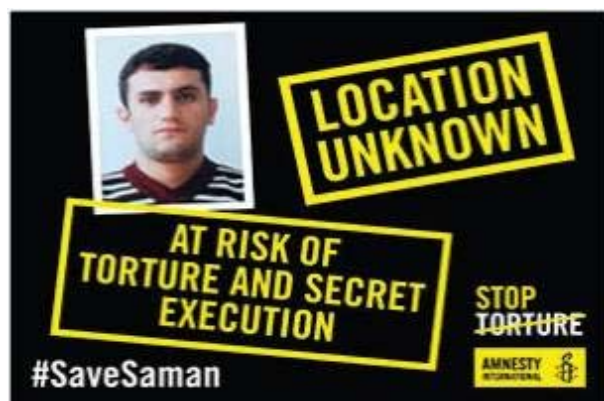
Executie van minderjarigen

Amnesty International: "Twee decennia nadat Iran het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) heeft geratificeerd blijven de Iraanse autoriteiten een schokkend gebrek aan respect vertonen voor de fundamentele mensenrechten van kinderen."²¹

160 jeugdige delinquenten in de dodencel

De 17-jarige Koerdische **Saman Naseem** werd in de stad Sardasht gearresteerd, naar verluidt wegens het gebruik van wapens tegen de Iraanse Revolutionaire Garde en het lidmaatschap van een Koerdische oppositiepartij. Hij werd na een gedwongen bekentenis ter dood veroordeeld en zou op 19 februari 2015 geëxecuteerd worden. In een brief vanuit de Evin gevangenis schreef hij "Tijdens de eerste dagen waren de martelingen zo ernstig ik niet in staat was om te lopen. Mijn hele lichaam was bont en blauw. Ze hingen me urenlang aan mijn handen en voeten. Ik was gedurende de hele periode van ondervragingen en martelingen geblinddoekt, en kon de ondervragers en folteraars niet zien ... Ze vertelden me dat ze me daar ter plekke zouden vermoorden en mijn graf met cement zouden bedekken. Als ik 's nachts wilde slapen, lieten ze me niet met rust en maakten op verschillende manieren lawaai, onder meer door voortdurend gebons op de deur. Ik verkeerde in een staat tussen waanzin en bewustzijn. Ik mocht in die periode geen contact met mijn familie hebben."²² Na enorme internationale druk werd zijn zaak gerechtelijk opnieuw beoordeeld, maar hij blijft in de gevangenis in afwachting van een nieuw proces.

Volgens het jaarverslag van de secretaris-generaal²³ zaten er **in december 2014 ten minste 160 jeugdige delinquenten in de dodencel**. Volgens de speciale rapporteur over de situatie van de mensenrechten in de Islamitische Republiek Iran zijn er in 2014 acht personen geëxecuteerd die op het moment van hun misdrijf onder de 18 jaar waren.²⁴

Geweld tegen vrouwen, Genderdiscriminatie

Sinds het begin van de Islamitische Republiek zijn vrouwen de voornaamste slachtoffers geweest van het Iraanse regime. Elk aspect van het leven van een vrouw wordt gedicteerd door de vrouwenhatende mullahs. Het leven van vrouwen is in het Iran onder president Rouhani niet anders.

Eén van de zaken die wereldwijd aandacht heeft gekregen was de executie van **Reyhane Jabbari**, een 26-jarige vrouw die op 25 oktober 2014, na 5 jaar in de dodencel te hebben gezeten, geëxecuteerd werd. Mevrouw Jabbari werd naar verluidt opgehangen omdat ze Morteza Abdolali Sarbandi, voormalig lid van de Iraanse geheime dienst, vermoord zou hebben.

Mevrouw Jabbari bleef tot haar dood volhouden dat ze Sarbandi uit zelfverdediging gestoken had toen hij probeerde haar seksueel te molesteren. Volgens het rapport van de secretaris-generaal van de VN "bestond er ernstige bezorgdheid over een eerlijk proces in deze zaak, in het bijzonder omdat haar veroordeling naar verluidt gebaseerd was op bekentenissen die onder dwang waren afgelegd en dat de rechtbank blijkbaar niet alle relevante indirecte bewijzen mee had laten wegen."²⁵

Ondanks een wereldwijde campagne voor een nieuw proces en een oproep tot clementie werd mevrouw Jabbari geëxecuteerd, hetgeen internationaal veroordeeld werd. Met enige onverschilligheid verklaarde het Britse Foreign and Commonwealth Office dat Groot-Brittannië "bezorgd" was en dat er sprake was geweest van "vragen rond eerlijk proces".²⁶

Toen ze over haar lot geïnformeerd was stuurde Jabbari in haar eigen woorden een boodschap aan haar moeder waarin ze zei: "Huil niet over wat je hoort ... de wereld hield niet van ons en wilde mijn lotsbestemming niet. En nu geef ik me eraan over en omarm de dood. Want in Gods rechtzaal zal ik de politie-inspecteurs beschuldigen ... Ik zal de rechter beschuldigen, en de rechters van het hooggerechtshof van het land, zij die mij sloegen als ik wakker was en die niet ophielden me lastig te vallen. In de rechtbank van de Schepper zal ik hen beschuldigen ... allen die, uit onwetendheid of door hun leugens, mij onrecht hebben aangedaan, mijn rechten vertrapt hebben en geen acht sloegen op het feit dat de werkelijkheid soms anders is dan het lijkt".²⁷

Zuuraanvallen op vrouwen

In de stad Isfahan veroorzaakte in 2014 een golf van aanvallen met zuur op vrouwen nationale en internationale afschuw en veroordeling. Ten minste vijftien vrouwen werden aangevallen, voor één van hen met fatale afloop.²⁸

Het wordt algemeen aangenomen dat de aangevallen vrouwen het doelwit werden vanwege hun kleding. Ironisch genoeg beschuldigde het hoofd van de vrijwillige Basij, Mohammad-Reza Naghdi, "de westerse inlichtingendiensten" ervan achter de aanslagen te zitten in een poging om het imago van de Islam te vernietigen.²⁹ Deze bewering werd gesteund door Abbas-Ali Mansouri van de commissie voor nationale Veiligheid van het Iraanse parlement, die zei dat "buitenlandse en zionistische inlichtingendiensten" verantwoordelijk waren.³⁰ Daarentegen zei Yousef Tabatabai-Nejad, de leider van het vrijdaggebed in Isfahan: "De kwestie van de hijab is voorbij het stadium van waarschuwingen geven, en om tegen te gaan dat vrouwen ondeugdelijk gesluierd zijn zal er hardhandig moeten worden opgetreden".³¹

Sinds de revolutie van 1979 is het is voor alle vrouwen in Iran verplicht om de hijab te dragen en zich van top tot teen te bedekken. Het is belangrijk op te merken dat geen van de slachtoffers een chador droeg en dat het allemaal jonge vrouwen waren, de jongste was 21 jaar.

Het is merkwaardig dat er geen enkele dader gepakt of berecht is, terwijl degenen die gedemonstreerd hebben tegen geweld tegen vrouwen, onder wie verschillende journalisten, wel gearresteerd zijn.³²

De vader van Soheila Jorkesh, een van de slachtoffers, vertelde dat agenten van de staatsveiligheidsdienst hem bedreigd hadden en tegen hem zeiden dat hij niet met de media mocht spreken over de aanval op zijn dochter.³³

Discriminerende maatregelen tegen vrouwen

In reactie op de voorschriften van de leider van het regime, Khamenei, heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken van president Rouhani op 20 juni 2015 richtlijnen uitgevaardigd inzake de islamitische kledingvoorschriften voor vrouwen.³⁴

Volgens deze richtlijnen moet de vrouwenkleding bestaan uit een "chador of losvallende enkellange jurk met lange mouwen, zonder merken of motieven, een broek van geweven stof, en een grote sjaal in conventionele kleuren die het hoofd, haar en hals bedekt.

Onconventionele sieraden mogen niet worden gedragen. Make-up is niet toegestaan." Mannelijke werknemers moeten ook "afzien van het dragen van T-shirts, shirts met strakke of korte mouwen, strakke broeken of jeans, kleding met westerse merken, ornamenten, brede riemen met onconventionele gespen, en ongepaste haar- en baarddracht".³⁵

De moraalpolitie arresteert een jonge vrouw omdat ze de kledingvoorschriften van het regime niet naleeft en make-up opheeft

Bovendien hebben de Iraanse autoriteiten het vanaf 30 augustus 2014 verboden dat vrouwen werkzaam zijn in coffeeshops. Tussen augustus en december 2014 werden muzikale optredens afgelast vanwege de deelname van vrouwen.³⁶

Onlangs, in juni 2015, werd er tijdens een Volleyball World League wedstrijd in het Azadistadion in Teheran bijzonder agressief opgetreden tegen vrouwen en werd hen de toegang tot het stadion onzegd. Die afranselingen door de beruchte moraalpolitie vonden plaats ondanks de verkiezingsbelofte van president Rouhani om de beperkende islamitische moraalcontrole te verzachten. Het weren van vrouwen uit sportstadions is een schending van het Olympisch Handvest en het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van vrouwendiscriminatie van (CEDAW).

Politieke gevangenen

Verdacht sterfgeval

De 51-jarige politieke gevangene **Shahrokh Zamani** uit Azerbeidzjan, noordwest Iran, werd 13 september dood aangetroffen in zijn cel in de Gohardasht (Rajai Shahr) gevangenis. Om 5 uur 's middags vonden zijn celgenoten van hal 12 in sectie 4 zijn lichaam dood in zijn bed met een mond vol bloed en een gekneusd hoofd.

In een notitie had hij voor zijn dood geschreven: "Ik ben door de inlichtingendienst direct en indirect met de dood bedreigd, onder meer door me te vergiftigen, mij over te plaatsen naar een afdeling met mensen die aids hebben, het dwingen van psychologisch onevenwichtige, moorddadige en gevaarlijke personen om mij aan te vallen, het plaatsen van geheimagenten tussen de gevangenen om mij over te halen weg te lopen, zodat ze me neer konden schieten als ik probeerde te ontsnappen ... Ik waarschuw iedereen ... Mijn dood in de gevangenis, door welke oorzaak dan ook, moet worden toegeschreven aan de autoriteiten." Hij werd in 1993 voor het eerst gearresteerd wegens zijn geheime activiteiten in de schildersvakbond en werd 18 maanden opgesloten. Op 8 juni 2011 werd hij in Tabriz gearresteerd en tot 11 jaar veroordeeld wegens "propaganda tegen het systeem (regime)". In september 2013 werd hij opnieuw berecht in een schijnproces van de mullahs wegens "belediging van de leider" en veroordeeld tot 6 extra maanden in de gevangenis.

Vonnis verlengd door het Revolutionaire Hof

De 63-jarige **Ali Moezzi** werd in november 2009 gearresteerd en tot twee jaar veroordeeld wegens een bezoek aan zijn twee kinderen, leden van de oppositiebeweging PMOI in Kamp Ashraf in Irak. Hij werd in 2011 opnieuw gearresteerd omdat hij de begrafenis van Mohsen Dokmechi had bijgewoond, een lid van de PMOI, die een marteldood stierf omdat hem in de gevangenis een medische behandeling werd onthouden.

In oktober 2012 moest hij in eenzame opsluiting omdat hij geweigerd had zijn afkeuring uit te spreken over zijn activiteiten tegen het regime en de connecties met de PMOI en om een op televisie uitgezonden bekentenis af te leggen. Hij verwerpt openlijk de legitimiteit van de rechtbanken en de rechterlijke macht van het regime en weigert om zittingen bij te wonen of zich te houden aan hun uitspraken. In mei 2015, toen hij nog slechts een week van zijn straf moest uitzitten, werd er een nieuwe aanklacht tegen hem ingediend en werd hij tot een jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Op 6 september 2015 werd hij met geweld en geboeid vanuit de centrale gevangenis in Karaj meegenomen naar het Revolutionaire Hof in Teheran voor weer een schijnproces. Voor de derde keer moest hij zich verdedigen tegen de beschuldiging van "propaganda tegen het regime". Omdat hij de rechtbank als onwettig beschouwde, weigerde hij te reageren op de beschuldigingen of de vragen die hem gesteld werden.

In hongerstaking tegen doodvonnis

De 59-jarige **Mohammad Ali Taheri** werd op 1 augustus ter dood veroordeeld wegens "het verspreiden van corruptie op aarde" (efsad-e fel arz) door het oprichten van een nieuwe spirituele groep met de naam Erfan-e Halgheh.

Mohammad Ali Taheri was rond het jaar 2000 de oprichter van "Erfan-e Halgheh," een instituut voor kunst en cultuur in Teheran, en gebruikte alternatieve therapieën om patiënten met psychische en medische aandoeningen te behandelen. Taheri werd in 2010 gearresteerd op beschuldiging van "handelen tegen de nationale veiligheid" en zat 67 dagen in eenzame opsluiting voor hij werd vrijgelaten.

Hij werd opnieuw gearresteerd op 4 mei 2011, en op 30 oktober 2011 veroordeelde afdeling 26 van het Revolutionaire Hof in Teheran hem na drie zittingen tot vijf jaar gevangenisstraf wegens "godslastering", tot 74 zweepslagen wegens "het aanraken van de polsen van de vrouwelijke patiënten," en tot een boete van 900 miljoen Toman (ongeveer \$ 300.000) wegens "belemmering van de medische wetenschap, onwettige verdiensten, distributie van audio-visuele middelen en het gebruik van academische titels."

Op 1 augustus 2015 werd hij door een revolutionaire rechtbank ter dood veroordeeld op beschuldiging van "corruptie op aarde". Hij ging in hongerstaking uit protest tegen zijn doodvonnis en op het moment van dit verslag, in september 2015, was hij al langer dan 40 dagen in hongerstaking.

Ernstig zieke moeder van een tweeling krijgt geen behandeling

De 43-jarige **Narges Mohammadi**, moeder van een tweeling, is mensenrechtenactiviste en de vice-voorzitter van het Defenders of Human Rights Center in Iran. Ze werd in 1998 voor het eerst gearresteerd wegens haar kritiek op de Iraanse regering en zat een jaar in de gevangenis. In april 2010 werd ze ontboden bij het Islamitische Revolutionaire Hof wegens haar lidmaatschap van de DHRC en vervolgens gevangen gezet. Ze werd

kort op borgtocht vrijgelaten, maar enkele dagen later opnieuw gearresteerd en opgesloten in de Evin gevangenis. De gezondheid van Mohammadi ging tijdens de hechtenis achteruit, en ze ontwikkelde een soort epilepsie waardoor ze periodiek de controle over haar spieren kwijtraakt.

Internationale campagnes hebben geleid tot haar vrijlating, maar dat duurde niet lang door haar activiteiten tegen het regime. Op 5 mei 2015 werd mevrouw Mohammadi opnieuw gevangen gezet op basis van nieuwe beschuldigingen. Ze is er momenteel erg aan toe door haar slechte gezondheid en een tekort aan medische zorg.

Aanvallen op politieke gevangenen

Op 17 april 2014 werden de politieke gevangenen in sectie 350 van de beruchte Evin gevangenis in Iran beestachtig aangepakt door gevangenisbewakers. De aanval resulteerde in botbreuken en schedelfracturen. Eén gevangene werd

getroffen door een hartaanval en volgens getuigen zat het busje waarin de gewonde gevangenen vervoerd werden onder het bloed. Vier van de zwaarst gewonde gevangenen werden naar het ziekenhuis gebracht en tweeëndertig gevangenen werden als gevolg van de aanval overgeplaatst naar eenzame opsluiting.³⁷

Sectie 350 van de Evin gevangenis is gereserveerd voor politieke gevangenen, waaronder advocaten, journalisten, activisten voor arbeidsrechten en voor de rechten van minderheden, en vooral leden en aanhangers van de belangrijkste oppositiegroepering, de PMOI.³⁸ Volgens het nieuwsblad The Guardian "vrezin veel activisten dat de aanval bedacht was door hardliners als signaal aan Rouhani dat het heersende systeem niet bereid is tot een compromis over politieke gevangenen".³⁹

Verder werd in juli 2015, op de dag dat de Iraanse nucleaire deal werd gesloten, afdeling 8 van de Evin gevangenis, waar een aantal politieke gevangenen wordt vastgehouden, ook aangevallen door gevangenisbewakers. Politieke gevangenen worden om ze te vernederen vaak opzettelijk geplaatst op afdelingen met criminelen.⁴⁰

Het ontzeggen van medische zorg in gevangenissen

Een opmerkelijke zaak met betrekking tot het gebrek aan medische zorg in de gevangenis is die van de 63-jarige politieke gevangene **Ali Asghar Mahmoudian**. Hij heeft tal van lichamelijke aandoeningen en blijft in de centrale gevangenis van Semnan verstoken van medische zorg. Mahmoudian werd in 2009 gearresteerd en werd door een revolutionaire rechtbank veroordeeld tot 6 jaar gevangenisstraf omdat hij 'mohareb' (vijand van God) zou zijn vanwege zijn steun aan de PMOI. Hij heeft vernauwde slagaders, aambeien, een hernia en ademhalingsproblemen.⁴¹

Amnesty International meldde op 16 juni 2014 dat de Iraans-Koerdische gevangene **Zeinab Jalalian** haar gezichtsvermogen dreigt te verliezen en in de Kermanshah gevangenis dringend behoefte heeft aan medische hulp.

Op beschuldiging van lidmaatschap van een Koerdische oppositiegroepering kreeg Jalalian in 2010 levenslang. Ze heeft al enkele jaren problemen met haar ogen, mogelijk als gevolg van mishandelingen tijdens de ondervraging door de Iraanse autoriteiten. Het werd Jalalian herhaaldelijk

geweigerd naar een oogarts te gaan voor de dringend noodzakelijke medische zorg. Haar familie heeft haar al meer dan een jaar niet kunnen bezoeken. Haar verzoek om gevangenisverlof werd toegestaan op voorwaarde dat ze een op televisie uitgezonden bekentenis zou afleggen. Toen ze dat weigerde⁴² werd de toestemming ingetrokken.

Een andere vrouwelijke politieke gevangene, **Reyhaneh Haj-Ibrahim**, had zenuwpijn in rug en benen en kon niet meer lopen, maar ze mocht geen medische hulp zoeken totdat ze een borg van een miljard Toman had betaald als voorwaarde voor haar behandeling. Ze werd gearresteerd tijdens de studentenopstand van 2009 in Iran en werd tot 15 jaar gevangenis veroordeeld.⁴³

Op 14 mei 2014 werd de politieke gevangene **Mashaallah Haeri** in een ziekenhuis in Teheran aan handen en voeten geketend door agenten van het Iraanse ministerie van Inlichtingen en Veiligheid (MOIS). Deze onmenselijke behandeling veroorzaakte oor- en neusbloedingen en zijn toestand verslechterde. Volgens berichten ligt hij thans in coma.⁴⁴

In een ander geval is dat van **Karim Marouf Aziz**, een 71-jarige politieke gevangene die al 18 jaar in de gevangenis zit. Hij heeft een verslechterende hartkwaal. Hij onderging een open hartoperatie maar moest terug naar de Gohardasht gevangenis voordat het hele traject van zijn medische behandeling voltooid was.⁴⁵

De gevangene **Hamidreza Moradi** liep het risico dat zijn been geamputeerd moest worden omdat gevangenisautoriteiten hem beletten de medische behandeling te krijgen die hij dringen nodig had. De heer Moradi zat opgesloten wegens het schrijven voor een soefi nieuwswebsite. Hij is intussen vrijgelaten.⁴⁶

In november 2013 werd er gemeld dat de gezondheid van **Kasra Noori**, activist voor Dervish rechten, zorgwekkend is. Deze gewetensgevangene had een hernia, die hij in de gevangenis had opgelopen, en was niet in staat om te lopen. De heer Noori heeft twee jaar van zijn vier jaar en vier maanden met dwangarbeid uitgediend.⁴⁷

Toch **"stoppen wij geen mensen in de gevangenis vanwege hun mening"**⁴⁸ volgens de Iraanse minister van Buitenlandse Zaken Javad Zariff, hetgeen suggereert dat er in Iran geen politieke gevangenen of gewetensgevangenen zijn, een verklaring die duidelijk in strijd is met de feiten.

Andere mensenrechten kwesties

In het rapport van maart 2015 van Ahmed Shaheed, de speciale rapporteur over de situatie van de mensenrechten in Iran, werd de aandacht gevestigd op talrijke problemen inzake de mensenrechten in de Islamitische Republiek. Hoewel het buiten het bestek van dit artikel valt om dit in detail te onderzoeken, maakte de speciale rapporteur zich bezorgd over enkele specifieke problemen, onder meer over de omstandigheden in de

Iraanse gevangnissen en de "onvoldoende of niet-bestaande toegang tot medische diensten voor gedetineerden" waardoor zieke gevangenen niet voorzien worden van adequate medische zorg.⁴⁹

Een andere kwestie die genoemd werd door de Speciale Rapporteur is de onafhankelijkheid van advocaten en het aantal advocaten dat vervolgd wordt wegens het vertegenwoordigen van gewetensgevangenen.

De rapporteur gaf als voorbeeld het geval van de heer Masoud Shamsnejad, een Koerdische mensenrechtenadvocaat die was geschorst wegens het vertegenwoordigen van Koerdische politieke gevangenen. Hij werd tevens aangeklaagd wegens "propaganda tegen het systeem" en veroordeeld tot 4 maanden gevangenisstraf.

Zoals gemeld door Amnesty International hebben de "Iraanse autoriteiten een nieuwe nagel toegevoegd aan de doodskest van justitie door de wijzigingen in het nieuwe Wetboek van strafvordering, waardoor het recht op toegang tot een onafhankelijke advocaat naar keuze beperkt wordt bij primaire onderzoeken in bepaalde strafzaken, waaronder die met betrekking tot de nationale veiligheid".⁵⁰

Een ander punt van zorg voor de speciale rapporteur was de toegang tot informatie en de vrijheid van meningsuiting. Volgens zijn rapport heeft de werkgroep inzake instanties die strafbare inhoud vaststellen in november 2014 bevestigd dat het Ministerie voor Informatie en Technologie de toegang tot gegevens op Instagram zal blijven filteren. In december 2014 meldde Fars News dat "immorele" pagina's op Instagram geblokkeerd worden.⁵¹

Vrijheid van godsdienst blijft eveneens een punt van zorg voor de rapporteur, daar Iraanse Soennieten, Orthodoxe Armeniërs en Assyriërs beperkt worden in het bouwen van gebedshuizen. Bahá'ís blijven door het Iraanse regime vervolgd worden. Zij worden vanwege hun religie geconfronteerd met willekeurige detentie en arrestatie en Baha'i studenten worden gediscrimineerd bij hun toelating tot universiteiten.

Iraanse christenen ook niet zijn vrijgesteld van vervolging. Aan het begin van het jaar 2015 verbleven ten minste 92 christenen in detentie, naar verluidt wegens hun christelijk geloof. Degenen die zich tot het christendom bekeerd hebben worden voortdurend lastiggevallen en verhinderd religieuze feestdagen zoals Kerstmis te vieren. Op 19 oktober 2014 heeft het Revolutionaire Hof van de provincie Alborz de predikanten Behnam Irani, Reza Rabbani en Abdolreza (Mathias) Haghnejad veroordeeld tot zes jaar gevangenis op beschuldiging van "handelen tegen de nationale veiligheid" en "het vormen van groeperingen om de regering omver te werpen."

Pastor Saeed Abedini en zijn gezin

Saeed Abedini is een Amerikaanse pastor die gevangen zit en geslagen is vanwege zijn christelijk geloof. Na twee maanden in het ziekenhuis wegens de verwondingen die hij bij zijn afraammelingen had opgelopen werd hij weer teruggebracht naar de Evin gevangenis. Pastor Abedini's vrouw Naghmeh zei: "Dit nieuws is verschrikkelijk voor onze familie ... Deze ontwikkeling kwam ook als een complete schok voor ons allemaal. Saeed's familieleden, die toen in het ziekenhuis aanwezig waren, en de verwondingen van de zware klappen die Saeed kreeg gezien hebben – zagen hem instorten toen hij meegenomen werd. We zijn zeer bezorgd over zijn gezondheid."⁵²

Mevrouw Maryam Naghash Zargaran, een christelijke gevangene die momenteel in de Evin gevangenis zit, is geïntimideerd, mishandeld en seksueel misbruikt door gevangenisbewakers. In de winter van 2012 werd ze op 36-jarige leeftijd gearresteerd omdat ze een bedreiging zou vormen voor de nationale veiligheid. Haar lichamelijke en geestelijke gezondheid is verslechterd door de mishandeling door haar bewakers. Ze werd tot vier jaar gevangenisstraf veroordeeld.⁵³

Mensenrechten in Iran - 2015

De rapporteur was ook verontrust over het feit dat de Iraanse autoriteiten naar verluidt nog steeds mensen vervolgen wegens het bezit en het gebruik van schotelantennes.

In de afgelopen maanden erkennen Iraanse functionarissen steeds vaker dat het storen van satellietuitzendingen, wat de regering toepast om toegang tot bepaalde televisiekanalen voor het publiek te blokkeren, mogelijk gezondheidsproblemen veroorzaakt. Afgezien van het feit dat het storen van satellietuitzendingen de vrije informatiestroom naar Iran verhindert, zijn er ook meldingen van mogelijke gezondheidsrisico's in verband met de storing. De heer Saeed Motassadi van het ministerie van Milieu heeft opgemerkt "het thema dat storing kanker kan veroorzaken is vele malen bestudeerd, en de mogelijkheid bestaat dat deze ziekte bij mensen voorkomt als gevolg van de effecten van storing."

Schotelantennes die van huizen en daken zijn gehaald worden op straat geplet door pantservoertuigen en wegebouwmachines

Steniging, uitsteken van ogen en amputaties blijven strafmaatregelen in Iran. Op 28 juni werd in de provincie Khorasan van twee jonge mannen de vingers geamputeerd wegens een vermeende diefstal.⁵⁴ Bovendien werden twee gevangenen veroordeeld tot amputatie van een been en een hand wegens het beroven van een bank.

De straf voor een van de gevangenen werd op 3 augustus 2015 voltrokken in de centrale gevangenis van Mashhad en de andere zal binnenkort worden uitgevoerd.⁵⁵

*Het oog van een
gevangene wordt
verwijderd*

*De vingers van
een gevangene
worden
afgesneden door
een instrument
dat het regime
speciaal
hiervoor heeft
ontwikkeld*

Vrijheid van meningsuiting

Iran is geclassificeerd bij 's werelds top wat betreft gevangengezette journalisten en blijft een vooraanstaande plaats innemen. De onderstaande gevallen zijn ter illustratie van de hardvochtige behandeling van journalisten en mensenrechtenactivisten in Iran.

Mostafa Azizi is de voormalige voorzitter van de International Animated Film Association, afdeling Iran. Op 8 juni 2015 kreeg Azizi 8 jaar gevangenisstraf omdat hij vreedzaam zijn mening had verkondigd via de social media.

Atena Farghadani is cartoonist en politiek activiste. Ze werd in januari 2015 gearresteerd en veroordeeld tot 12 jaar gevangenisstraf wegens het tekenen van een cartoon. Zij heeft de Award for Courage in Editorial Cartooning van 2015 gekregen voor haar moedige beslissing om deze cartoon te tekenen en op haar Facebook pagina te posten.

Op Atena's cartoon staan regeringsambtenaren, die de toegang tot anticonceptiemiddelen voor vrouwen willen beperken, afgebeeld als dieren

Jason Rezaian, correspondent van de Washington Post in Teheran, werd op 22 juli 2014 gearresteerd. Hij staat in Iran terecht, o.a. op beschuldiging van spionage. De Amerikaanse overheid, de Washington Post, het Comité ter bescherming van Journalisten en zijn familie zeggen allemaal dat hij gewoon als journalist aan het werk was en dat hij onmiddellijk moet worden vrijgelaten.

Nahid Gorji is burgerrechten activiste. Ze werd in oktober 2014 gearresteerd wegens haar activiteiten op social media. Twee maanden na haar arrestatie voerde een aantal Europese parlementsleden campagne voor haar vrijlating. De rechtbank verleende haar een borgtocht van \$ 143.000, maar omdat ze dat niet kon betalen, zit ze tot op de dag van vandaag nog achter de tralies.

Roya Saberinezhad Nobakht, een Britse vrouw die in Iran is geboren, zit vast in de vrouwenafdeling van de Evin gevangenis wegens haar berichten op Facebook. In oktober 2013 reisde ze naar Iran om familie te bezoeken, maar werd bij aankomst op de luchthaven van Shiraz gearresteerd.

Soheil Arabi, een blogger die is beschuldigd van het beledigen van de profeet en de Imams, stond 30 augustus 2014 in Teheran terecht bij afdeling 76 van het Strafhof, voorgezeten door Rechter Khorasani die hem ter dood heeft veroordeeld

Reza Entesari is journalist en Soefi-rechten activist. Hij werd op 4 september 2011 gearresteerd tijdens het fotograferen van een bijeenkomst van Gonabadi derwisjen, een Soefi orde die gelooft in geweldloosheid en een mystieke interpretatie van Islam aanhangt. Hij kreeg acht jaar gevangenisstraf. Gedurende zijn detentie is hij herhaalde malen geslagen en hij werd naar de beruchte Rajaie Shahr gevangenis overgeplaatst omdat hij protesteerde tegen zijn behandeling. Er is gemeld dat hij onlangs in het ziekenhuis is opgenomen met een hartaanval, maar de autoriteiten hebben blijkbaar de verzoeken van zijn familie om informatie over zijn verblijfplaats genegeerd.

Geschiedenis van de executies in Iran

Om een volledig inzicht te krijgen in de betekenis van het verslechteren van de mensenrechten onder Rouhani is het belangrijk om een korte blik te werpen op de geschiedenis van de executies sinds het begin van de Islamitische Republiek.

In februari 1979 werd de Pahlavi-dynastie van de laatste Sjah omvergeworpen door het Iraanse volk, in de verwachting dat er een eind zou komen aan het beruchte tijdperk van de SAVAK.⁵⁷ De tirannie van de Sjah werd echter vervangen door de Islamitische Republiek Iran onder leiding van Ayatollah Khomeini. 's Werelds eerste religieuze regime bracht ook een nieuwe interpretatie van de islam teweeg, die vandaag de dag bekend staat als "islamitisch fundamentalisme", een geheel nieuw fenomeen, dat mettertijd het gezicht van de moderne wereld zou veranderen. Het schrikbewind in Iran begon in 1981.

Spoedig veranderde het volledige juridische, religieuze en politieke systeem in Iran en ook de rechten, die gegarandeerd waren door de Constitutionele Revolutie van 1906, werden teruggedraaid. Honderdduizenden mensen zouden geëxecuteerd, gemarteld en gevangen gezet worden in de inmiddels beruchte gevangenissen van Iran en Iran zou bekend worden als de meest weerzinwekkende overtreder van de mensenrechten. Vijfendertig jaar later executeert Iran nog steeds meer mensen per hoofd van de bevolking dan enig ander land op aarde.

Hoewel het buiten het bestek van dit artikel valt om 35 jaar mensenrechtenschendingen in Iran te beschouwen, is het wel nodig om te kijken naar de oprichting van de Islamitische Republiek Iran en de eerste Opperste Leider, ayatollah Khomeini. Khomeini, een sjiietische geestelijke, werd geboren in het stadje Khomein in 1902. Verbannen door de sjah in 1965 wegens zijn verzet tegen de heerschappij van de sjah, werd hij de grondlegger en het gezicht van de Islamitische Republiek. In feite zou zijn tienjarige heerschappij mettertijd de wereld vorm geven.

Tijdens zijn jaren in ballingschap in Najaf, Irak, werkte Khomeini aan wat hij noemde de 'Velayate Faghih', een systeem van een overheid geregeerd door de geestelijkheid met de beginselen en principes van de islam als grondslag. Verdreven uit Irak verhuisde Khomeini naar Parijs en na totaal 14 jaar ballingschap vloog de Ayatollah op 1 februari 1979 van Parijs naar Teheran.

Toen hij in ballingschap was deed ayatollah Khomeini alle moeite om de wereldmedia erop te wijzen dat hij niet naar persoonlijke macht verlangde en alleen maar een geestelijke hoeder voor het volk wilde zijn. In een interview met The Guardian zei hij: "Ik wil niet het gezag of de regering in handen hebben; ik ben niet geïnteresseerd in persoonlijke macht."⁵⁸ In feite beweerde Khomeini dat hele jaar, in tal van interviews met de wereldpers, dat hij geen rol wilde spelen in het bestuur van Iran.

Tegen een Oostenrijkse televisieverslaggever zei hij: "Ik wil niet de leider zijn van de Islamitische Republiek; ik wil niet de overheid of de macht in handen hebben. Ik begeleid alleen het volk bij de keuze van het systeem."⁵⁹ Tegen Le Journal zei hij: "Het is de Iraanse bevolking die hun eigen kundige en betrouwbare personen moet selecteren en hen verantwoordelijkheden moet geven. Persoonlijk kan ik echter geen speciale rol of verantwoordelijkheid accepteren."⁶⁰

In werkelijkheid zou de Ayatollah alle anderen hard voorbijstreven en de ongekende kans grijpen om zijn theorie van het islamitische bestuur in praktijk te brengen en zo het Midden-Oosten en de wereld voor altijd te veranderen, de geboorte van het islamitisch fundamentalisme.

Na zijn terugkeer in Iran werd al snel duidelijk dat Khomeini's retoriek was veranderd. Er zijn talloze voorbeelden, zoals dat van maart 1979, toen Khomeini bij het spreken voor een groep studenten in Qom zei: "Luister niet naar degenen die over democratie spreken. Ze zijn allemaal tegen de islam. Ze willen het land zijn missie ontnemen. We zullen alle giftige pennen van degenen die van nationalisme, democratie, en dergelijke zaken spreken, doormidden breken."⁶¹

Later datzelfde jaar zei hij: "Door hun verzet tegen de islam verzet die groep (democraten) zich tegen ons, met dezelfde vuist waarmee we het regime vernietigd hebben zullen we deze groep ook vernietigen."⁶²

Na de verkiezingen van 1979 zei Khomeini: "Degenen die niet voor de Islamitische Republiek hebben gestemd, willen kennelijk terug naar het vorige systeem. Degenen die de verkiezingen boycotten, zodat niemand voor de Islamitische Republiek kan stemmen, zijn opstandelingen. We zullen ze als vijanden behandelen, en wij zullen hen onderdrukken. Het zijn vijanden die problemen willen veroorzaken. Het zijn vijanden die samenzweren tegen de islam en tegen het land ... we zullen hen allemaal vernietigen. Als ze niet stoppen met hun kwaadaardigheid, zullen we ons nog meer mobiliseren, en we zullen hen allemaal wegvagen."⁶³

Alle dromen en aspiraties voor een vrij en democratisch Iran eindigden op 21 juni 1981, de dag dat Khomeini alle politieke partijen behalve die van de Islamitische Republiek verbood, bewakers beval het vuur te openen op vreedzame betogers en president Banišadr afzette. Alle politieke dissidenten en tegenstanders werden illegaal. Als vertegenwoordigers van God op aarde zouden de mullahs onder leiding van Vally al Faqih zonder pardon beslissen over leven en dood van de Iraniërs.

Deze periode vanaf 1980 staat bekend als het 'schrikbewind' toen de Hezbollah, de Revolutionaire Garde en de Basiji troepen hun burgerwachten bijeen riepen en duizenden geslagen, gemarteld en geëxecuteerd werden. Tijdens deze periode werden er per dag zo'n 100 mensen geëxecuteerd, het overgrote deel door een vuurpeloton. In de volgende jaren werden er velen in het openbaar opgehangen aan hijskranen op stadspaleizen in Iran. Aanhangers en sympathisanten van de PMOI waren de belangrijkste slachtoffers van deze wrede onderdrukking, maar

dit lot was niet beperkt tot hen, ook leden en sympathisanten van andere politieke groeperingen werden geëxecuteerd.

Ayatollah Khalkhali, een beruchte sjiiitische geestelijke, staat erom bekend dat hij meerdere openbare terechtstellingen in de straten van Teheran hield, en hij pochte erover dat hij "persoonlijk binnen slechts drie maanden duizend 'contrarevolutionairen' naar Allah had gestuurd".⁶⁴ Hij werd later geciteerd door een Franse krant (Le Figaro) "Als mijn slachtoffers terug op aarde zouden komen, zou ik ze zonder uitzondering opnieuw executeren."⁶⁵

Tijdens deze periode schreef mullah Allameh, een geestelijke van de harde lijn en hoofd van de revolutionaire rechtbank van Bam, in zuid Iran, naar aanleiding van een klacht van aanhangers van de PMOI in augustus 1980, toen de organisatie in Iran nog in het openbaar bezig was: "Volgens het decreet van Imam Khomeini zijn de Mojahedin van Iran ongelovigen en erger dan godslasteraars ... Zij hebben geen recht om te leven." Tijdens deze periode en tot de zomer van 1988 heerste de absolute terreur in Iran. Het uitbreken van de Iran-Irak oorlog kwam het regime van de mullahs goed uit, want daardoor konden ze de oppositie verpletteren en het land zuiveren van dissidenten en politieke gevangenen.

1988 - massamoord op politieke gevangenen

In de zomer van 1988 zijn meer dan 30.000 politieke gevangenen geëxecuteerd in gevangenis in heel Iran. De overgrote meerderheid daarvan waren aanhangers en sympathisanten van de People's Mojahedin Organisation of Iran, maar er waren ook andere slachtoffers, zoals aanhangers van linkse groeperingen.

Om de kans te grijpen Iran te ontdoen van duizenden politieke gevangenen, van wie velen al sinds 1981 in de gevangenis zaten, vaardigde Ayatollah Khomeini een fatwa uit waarin stond: "Er is bepaald dat zij, die in het hele land in gevangenis zitten en blijven volharden in hun steun aan de Monafeqin (een denigrerende term die door de mullahs gebruikt wordt om leden van de PMOI aan te duiden), oorlog voeren tegen God en geëxecuteerd moeten worden."⁶⁶

Er werden doodskommissies opgericht, bestaande uit een religieuze rechter, een inlichtingenofficier en een openbare aanklager die simpelweg aan de gevangenen vroegen of ze trouw bleven aan hun steun voor de Mojahedin. Een voormalige werknemer bij de Evin gevangenis, Kamal Afkhami Ardekani, vertelde in zijn getuigenverklaring bij de Verenigde Naties: "Ze zetten de gevangenen in een ruimte van 14 bij 5 op een rij en vroegen dan gewoon: 'Wat is uw politieke overtuiging?' Degenen die 'Mojahedin' zeiden werden opgehangen aan hijskranen die op de parkeerplaats achter het gebouw stonden."⁶⁷

In maart 1989 meldde de Franse krant Le Monde: "Imam Khomeini ontbood de Revolutionaire Aanklager, Hojjatol-Islam Khomeiniha, om hem te instrueren dat

voortaan alle Mojahedin, in gevangenis of elders, gedood moesten worden wegens het voeren van oorlog tegen God.

De executies volgden na een korte rechtszaak, waarbij verschillende middelen werden toegepast om de gevangenen onder druk berouw te laten tonen, hen te bekeren en te laten bekennen. Er werden sommige jonge Mojahedin geëxecuteerd die acht jaar eerder, toen ze 12 tot 14 jaar waren, gevangen waren gezet wegens deelname aan openbare demonstraties."

In een brief aan zijn zoon Ahmad schreef Khomeini: "Vernietig de vijanden van de islam direct". Volgens de getuigenis van Ardekani "verliep dat proces zonder onderbreking." In twee weken werden meer dan 8.000 politieke gevangenen geëxecuteerd, die begraven werden in geheime massagraven in heel Iran.

Amnesty International: "De executies waren op het hoogste niveau van het Iraanse leiderschap geautoriseerd en werden verondersteld de gesignaleerde dreiging van gewapende oppositiegroeperingen aan te pakken, in het bijzonder van de Volksmujahedin van Iran en de Fedayan-e Khalq. Amnesty International vindt dat deze executies gelijk staan aan een misdaad tegen de menselijkheid."⁶⁸

Een van de weinige politieke gevangenen die het bloedbad van 1988 overleefde drukte het als volgt uit: "De internationale gemeenschap komt tot op de dag van vandaag nog steeds samen met de meesterbreinen van deze massamoord, die hoge overheidsfuncties in Teheran hebben. Dat is een schande."⁶⁹

Mustafa Pour-Mohammadi, de minister van Justitie van president Rouhani, was in feite lid van de doods commissies van 1988. Als vertegenwoordiger van het Ministerie van Inlichtingen was hij lid van de uit 3 man bestaande doodscommissies die toezicht hielden op de executie van tienduizenden politieke gevangenen in de zomer van 1988 en deze faciliteerden. Ebrahim Reissi, momenteel de plaatsvervanger van het hoofd van de rechterlijke macht, was ook nauw betrokken bij het bloedbad van 1988.

Mustafa Pour-Mohammadi, Rouhani's minister van justitie

Human Rights Watch schreef bij het citeren uit de memoires van Ayatollah Montazeri: "Ayatollah Montazeri erkende Mustafa Pour-Mohammadi als de vertegenwoordiger van het ministerie van Informatie die verantwoordelijk was voor de ondervraging van gevangenen in de Evin gevangenis en zag hem als een centrale figuur in de massa-executies van gevangenen in Teheran. Hij beschrijft een ontmoeting met Pour-Mohammadi en de twee andere leden van de Evin gevangeniscommissie." ⁷⁰

Het rapport vervolgt: "Ayatollah Montazeri schatte het aantal geëxecuteerde gevangenen tussen 2.800 en 3.800, daarbij verwijzend naar de ambtenaren die belast waren met de uitvoering van de executies, maar hij erkent dat zijn herinnering niet exact is." ⁷¹ Montazeri schreef: "Volgens degenen die verantwoordelijk waren voor het uitvoeren van deze orders zijn er ongeveer 2.800 of 3.800 - ik kan het me niet precies herinneren - mannen en vrouwen geëxecuteerd, op gezag van het schrijven [van Ayatollah Khomeini]" ⁷².

De betekenis van dit bloedbad en de relevantie voor de huidige geschiedenis van Iran is "dat deze wreedheden nog steeds plaatsvinden", zoals Mohammad Mohaddessin, de voorzitter van de commissie buitenlandse zaken van de Nationale Raad van Verzet NCRI, heeft opgemerkt.

Een overzicht van de geschiedenis van executies sinds het begin van de Islamitische Republiek Iran toont aan dat de doodstraf, willekeurige en buitengerechtelijke executies in Iran een geïnstitutionaliseerd bestuursmiddel zijn en de modus operandi van het Iraanse regime. Daarom is het gepraat over gematigden en hardliners volkomen zinloos en dient het alleen om de realiteit te verbergen van een verraderlijk regime dat Iran met ijzeren vuist regeert.

*Het Khavaran
kerkhof in
Teheran, de
begraafplaats
voor de
slachtoffers
van de
massamoord
op politieke
gevangenen
van 1988*

Thematisch overzicht van de Iraanse wetgeving en het onverenigbare daarvan met mensenrechten normen

1. Het recht op leven en de doodstraf

De grondwet van de Islamitische Republiek Iran erkent de onaantastbaarheid van het menselijk leven niet. De Iraanse rechtsorde is gebaseerd op een filosofie die wetten als niets anders beschouwt dan instrumenten om de goddelijke wil uit te voeren zoals uitgelegd door het geestelijke regime, dat in wezen de geschriften van Ayatollah Khomeini navolgt.

Artikel 4 van de gewijzigde Grondwet bepaalt: "Alle civiele, strafrechtelijke financiële, economische, administratieve, culturele, militaire, politieke en andere wet- en regelgeving moet gebaseerd zijn op islamitische criteria. Dit principe geldt absoluut en universeel voor alle artikelen van de Grondwet evenals voor alle andere wetten en regels, en de wijze mannen van de Raad van Hoeders oordelen hierover." De wijze mannen bestaan uit niemand anders dan de geestelijken die het land besturen.

Artikel 167 van de Grondwet stelt ook: "De rechter moet trachten elk geval op basis van de gecodificeerde wet te beoordelen. In het geval een dergelijke wet ontbreekt, moet hij oordelen op basis van de gezaghebbende islamitische bronnen en authentieke fatawa (meervoud van fatwa). Hij kan niet afzien van het accepteren, onderzoeken en beoordelen van zaken, omdat er niets of onvoldoende over in de wet staat, of omdat de wet te beknopt of tegenstrijdig is."

Bijgevolg wordt in de geschreven wetten ook expliciet bepaald dat de sharia-normen, zelfs wanneer ze niet zijn opgenomen in de nationale wetgeving, van toepassing zijn. Bij bepaalde strafrechtelijke zaken kan sharia zelfs persoonlijk worden afgedwongen, zoals in geval van qisas (verginging in natura op basis van oog om oog, tand om tand als een recht van de nabestaanden van een slachtoffer) en huddud als toepassing van een fatwa tegen de pleger van een daad had die wordt geacht godslasterlijk te zijn (sabb al-nabi) tegen Allah, tegen de profeet Mohammed, of tegen het regime van de Islamitische Republiek Iran. Het Iraanse theocratische regime beschouwt deze zaak als een soevereine keuze die niet zomaar kan worden gewijzigd omdat deze in conflict is met de westerse juridische filosofie. Proberen dit te doen is op zichzelf al ketterij, waarvan de straf kan oplopen tot die voor moharebeh (vijandschap tegen God) of efsad-e fel-arz (corruptie verspreiden op aarde).

Onafhankelijke mensenrechtenwaarnemers zijn het er unaniem over eens dat het Iraanse rechtssysteem ondoorzichtig is. De ware omvang van de executies die door de Islamitische Republiek Iran worden uitgevoerd wordt geheim gehouden om, zoals de Iraanse autoriteiten toegeven, "de internationale kritiek te temperen en nauwkeurig onderzoek te vermijden". Wat wel zeker is, is dat Iran

voortdurend tegen de VN-resoluties heeft gestemd waarin wordt opgeroepen tot het instellen van een moratorium op executies. Het sterkste verzet tegen de VN-oproep tot het instellen van een moratorium op executies met het oog op de uiteindelijke afschaffing van de doodstraf was het ondertekenen van een 'Note Verbale' in 2012, om zich te distantiëren van de uitvoering van de relevante VN-resolutie. Door dit te doen maakt Iran gebruik van de doodstraf als een geïnstitutionaliseerd bestuursmiddel.

De Mensenrechtenraad van de VN heeft geregistreerd dat het Iraanse strafrecht de bepalingen van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR), waarin de onschendbaarheid van het menselijk leven fundamenteel geacht worden, negeert. De huidige Iraanse grondwet erkent niet de verplichtingen van de staat om de internationale verdragen toe te passen waartoe Iran zich verplicht heeft. De grondwet acht de sharia en religieuze uitspraken of edicten van een hogere waarde dan het internationale recht. Daarom, als een norm van het internationaal recht beoordeeld wordt als onverenigbaar met de sharia normen, hebben de laatste de overhand, overeenkomstig de artikelen 4 en 167 van de grondwet van de Islamitische Republiek Iran.

Dit oordeel wordt gedeeld door de speciale rapporteur voor de situatie van de mensenrechten in de Islamitische Republiek Iran, de heer Ahmed Shaheed, die meldde: "het toepassen van de doodstraf en andere wrede, onmenselijke en vernederende straffen blijft in Iran in een alarmerend tempo aanhouden. Het is vooral alarmerend gezien de veelvuldige toepassing van de doodstraf voor misdrijven die niet beschouwd worden als 'de meest ernstige misdrijven' onder het internationale humanitaire recht"⁷³. Hij benadrukte dat Iran nog steeds meer mensen per hoofd van de bevolking executeert dan enig ander land ter wereld.

Volgens een rapport van het Project inzake extralegale executies in Iran (ELEI), maakt de Iraanse wetgeving het mogelijk om de doodstraf in meer dan 135 gevallen toe te passen, ingedeeld in drie klassen misdrijven, namelijk huddud, qisas en ta'zirat.⁷⁴ Voor eenendertig (31) misdrijven in de categorie huddud en vier (4) in de categorie qisas is de doodstraf vereist, ondanks de ontoelaatbaarheid in de internationale wetgeving.⁷⁵ Dit plaatst Iran aan de top van de landen die een verplichte doodstraf toepassen. Bovendien vallen meer dan 100 handelingen waar de doodstraf op staat onder de categorie ta'zirat straffen. Deze zijn niet uitdrukkelijk in de shari'a voorgeschreven en worden overgelaten aan het oordeel van de rechter op basis van zijn eigen interpretatie van de toepasselijke wet en zijn toewijding in het beoordelen van de ernst van de overtreding.

Recente studies tonen aan dat 88% van de criminologen niet gelooft dat de doodstraf effectief is als afschrikmiddel tegen criminaliteit.⁷⁶ Waarom past de Islamitische Republiek van Iran deze ook toe bij geweldloze burger- en politieke activisten? Het antwoord is naar onze mening tweeledig. Ten eerste, zoals de doodstraf in de middeleeuwen in Europa diende, als middel om de superioriteit te beschermen van de doctrinaire theologen ten opzichte van een verlichte burgermaatschappij. Ten tweede om elke poging tot hervormingen en elke twijfel

aan de gevestigde grondwettelijke orde van de Islamitische Republiek te onderdrukken. De recente executies van de Arabische docenten Hadi Rashedi en Hashem Shabani, die tot de Arabische culturele minderheidsgroepering "Al-Hiwar" (dialoog) behoorden, van Gholamreza Khosravi, beschuldigd van economische steun aan de People's Mojahedin Organisatie van Iran (PMOI) en van Mohsen Amir Aslani, beschuldigd van het beledigen van de profeet Jona en van ketterij, evenals de door het Iraanse Hooggerechtshof bekrachtigde doodstraf voor Soheil Arabi wegens het beledigen van de profeet op Facebook⁷⁷, zijn hier voorbeelden van.

2. De rechten van het kind, jeugdrecht en het toepassen van de doodstraf voor minderjarige delinquenten in Iran

Heden ten dage heeft de overgrote meerderheid van de internationale gemeenschap de vergelding in het strafrecht losgelaten als het gaat om jongeren die in conflict met de wet zijn geraakt (jeugdige delinquenten). Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, dat ook door Iran is onderschreven, is gebaseerd op vier algemene principes.⁷⁸ Dat zijn de overkoepelende rechten die vereist zijn om alle rechten van het Verdrag te realiseren:

- Het recht op leven, voortbestaan en ontwikkeling (artikel 6): kinderen hebben het recht op leven en regeringen moeten er alles aan doen om ervoor te zorgen dat kinderen overleven en al hun mogelijkheden kunnen ontwikkelen. Het recht op leven en voortbestaan staat garant voor de meest elementaire behoeften, zoals voeding, onderdak en toegang tot gezondheidszorg.
- Voorrang voor het belang van het kind (artikel 3): het belang van het kind moet een topprioriteit zijn in alle beslissingen en handelingen die van invloed zijn op kinderen. Alle volwassenen moeten doen wat het beste is voor kinderen en nadenken over de invloed van hun beslissingen op kinderen. Bij het bepalen van het belang van het kind moet rekening gehouden worden met de eigen opvattingen en gevoelens van het kind.
- Bescherming tegen discriminatie (artikel 2): het Verdrag geldt voor alle kinderen, ongeacht hun etnische afkomst, geslacht, religie, taal, capaciteiten, wat ze denken of zeggen, ongeacht uit wat voor soort familie ze komen, ongeacht hun omstandigheden.
- Het recht om gehoord te worden (artikel 12): alle kinderen hebben het recht om hun mening, gevoelens en wensen te uiten bij alle aangelegenheden die hen aangaan, en hun standpunten dienen onderzocht en serieus genomen te worden.

De toepassing van de doodstraf voor minderjarigen (kinderen onder de 18 jaar) schendt deze vier fundamentele principes. De doodstraf is uitdrukkelijk verboden door internationale verdragen, zoals het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR), waarvan artikel 6(5) luidt: "De doodstraf mag niet worden opgelegd voor misdaden gepleegd door personen

jonger dan achttien jaar.. . "; het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, artikel 37(a) stelt: "Noch de doodstraf, noch levenslange gevangenisstraf zonder de mogelijkheid van vrijlating mag worden opgelegd voor strafbare feiten gepleegd door personen jonger dan achttien jaar..." Iran heeft beide verdragen onderschreven.

Er is algemene consensus over het feit dat het recht van het kind op leven en het verbod op de doodstraf voor personen onder de 18 jaar zich heeft ontwikkeld als een dwingende norm van het internationaal recht (jus cogens), waarvan niet mag worden afgeweken. Iran heeft het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR) in 1975 onder het keizerlijke regime zonder voorbehoud geratificeerd en heeft op 13 juli 1994 het Verdrag inzake de Rechten van het Kind geratificeerd. Bij de bekrachtiging van het laatste verdrag stelde de regering van Iran een algemeen voorbehoud waarin staat "De regering van de Islamitische Republiek Iran behoudt zich het recht voor om geen bepalingen of artikelen van de Conventie toe te passen, die onverenigbaar zijn met de islamitische wetten en in feite volgens de internationale wetgeving van kracht zijn." Volgens de Conventie van Wenen inzake het verdragenrecht kan een dergelijk voorbehoud Iran niet ontslaan van de verplichting om overtreders onder de leeftijd van strafrechtelijke aansprakelijkheid (onder de 18 jaar) te vrijwaren van de doodstraf. Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind legt staten de verplichting op om hun nationale wetgeving aan de normen aan te passen en staat geen bedingen toe die onverenigbaar zijn met het onderwerp en de doeleinden (artikel 51.2 van de Conventie van Wenen inzake het verdragenrecht). Respekteert Iran deze verplichting?

Iran blijft minderjarigen ter dood veroordelen ondanks het ratificeren van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten en het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, waarin het toepassen van de doodstraf verboden wordt voor iedereen die op het moment van het misdrijf onder de 18 jaar was, dus niet op het moment van het uitspreken van het vonnis. Artikel 140 van het Iraanse Wetboek van Strafrecht 2013 bepaalt dat "in geval van huddud, qisas en ta'zirat (dit zijn straffen waarbij de doodstraf, amputatie, kruisiging en geseling worden toegepast) zal de strafrechtelijke aansprakelijkheid alleen worden vastgesteld wanneer de persoon gezond is, de puberteit heeft bereikt en vrij is op het moment van het plegen van het strafbare feit".

De leeftijd van de puberteit is vastgesteld in artikel 147 van het Wetboek van Strafrecht 2013 en in artikel 1210 van het Burgerlijk Wetboek: voor jongens vijftien (15) volledige maanden en voor meisjes negen (9) volledige maanden, respectievelijk overeenkomend met 14,5 jaar en 8 jaar en 8 maanden. Deze bepaling maakt het mogelijk om een jongen van 14 en een half jaar en een meisje van 8 jaar en 8 maanden ter dood te veroordelen en de voltrekking van het vonnis uit te stellen tot het kind 18 jaar is. Deze wetgeving is in strijd met het internationaal recht inzake de beginselverklaring van volwassenheid. Iran houdt zich aan de Kinderrechten bepalingen in die mate waarin zij verenigbaar zijn met de islamitische wet en met hun eigen definitie van volwassenheid. Terwijl zowel het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten als het Verdrag inzake de Rechten van het Kind de internationale norm voor de leeftijd

van strafrechtelijke verantwoordelijkheid allebei begrenzen tot 18 jaar op het moment van het misdrijf. Iran, als lid van de Verenigde Naties en partij bij beide verdragen, wordt geacht gebonden te zijn door het internationale recht en is verplicht om zijn nationale wetgeving in overeenstemming te brengen met de normen van deze verdragen.

Iran lijkt echter voor de barbaarse middeleeuwse benadering van het jeugdrecht te hebben gekozen. In het recente verleden hebben zij personen die ten tijde van het plegen van het strafbare feit jonger dan 18 waren ter dood veroordeeld, vooral voor moord als "qisas", maar ook wegens "muharabeh" (vijandschap tegen God), "efsad-e fel-arz" (verspreiden van corruptie op Aarde), drugsdelicten en verkrachting. In een aantal gevallen werd de straf uitgevoerd voordat de jeugdige delinquent 18 jaar was. In sommige andere gevallen hebben de rechtbanken de uitvoering van de doodstraf uitgesteld totdat de veroordeelde 18 jaar was.

3. Marteling in Iran

De Islamitische Republiek Iran past twee soorten marteling en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing toe:

- A. Foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing binnen de Iraanse juridische context;
- B. Foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing buiten de juridische context.

A. geïnstitutionaliseerde marteling binnen de juridische context van Iran

Hoewel het nieuwe Iraanse Wetboek van Strafrecht marteling verbiedt als middel om een bekentenis te krijgen, voor het verwerven van informatie of om individuen te dwingen om tegen hun wil te getuigen, verbiedt artikel 38 van het gewijzigde Wetboek van Strafrecht 2013 marteling niet in het algemeen. Het wordt alleen verboden voor de doeleinden die in artikel 38 genoemd worden. Foltering en andere vormen van onmenselijke of vernederende behandeling worden als juridische straf toegestaan en worden in bepaalde gevallen, zoals huddud, qisas en ta'sir, zelfs voorgeschreven door de Iraanse wet en uitgevoerd door de rechterlijke macht. De artikelen 15 en 18 van het Wetboek van Strafrecht 2013 omvatten specifiek de voorgeschreven straffen dood, steniging, kruisiging, amputatie van ledematen en openbare geseling bij Hadd (meervoud Huddud), Qisas en Ta'zir. Al deze straffen vallen onder de definitie van marteling in het internationaal recht.

Deze wetgeving en juridische praktijken zijn openlijk in conflict met het internationaal recht. Artikel 5 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens; artikel 7 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten; de Verklaring inzake de bescherming van alle personen die worden onderworpen aan foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende

behandeling of bestraffing, op 9 december 1975 aangenomen door de Algemene Vergadering, bevatten een absoluut verbod op foltering, wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing. Sinds de goedkeuring van het Verdrag tegen Foltering (CAT) door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 10 december 1984, wordt het absolute en onaantastbare karakter van dit verbod aanvaard als een kwestie van internationaal gewoonterecht.⁷⁹ De Iraanse wetgeving is duidelijk in strijd met de internationale normen, die de misdadigheid van het martelen gelijk stelt met een misdaad tegen de menselijkheid, hetgeen onder de jurisdictie van het Internationaal Strafhof valt.

Met deze wetgeving maakt Iran zich tot een paria, die het Handvest van de Verenigde Naties tart, waarin onder andere de volgende doelstellingen en onderwerpen staan:

- het opnieuw bevestigen van het geloof in de fundamentele rechten van de mens, in de waardigheid en de waarden van de mens, in gelijke rechten van mannen en vrouwen van alle naties, groot en klein, en
- het vaststellen van de voorwaarden om rechtvaardigheid en respect voor de verplichtingen die voortvloeien uit verdragen en andere bronnen van internationaal recht te kunnen handhaven.

B. Foltering buiten de juridische context

Artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten stelt de procedurele garanties voor een eerlijk proces vast, die vaak een cruciale rol spelen in de meer inhoudelijke garanties van andere rechten, zoals het recht op leven in het kader van artikel 6, het verbod op foltering en onmenselijke, wrede of vernederende behandeling of bestraffing op grond van artikel 7 en het recht op vrijheid en veiligheid van een persoon op grond van artikel 9. Deze inhoudelijke rechten worden geschonden wanneer een oneerlijk proces resulteert in een doodvonnis, waarbij verklaringen verkregen door het gebruik van foltering of andere vormen van mishandeling als bewijs worden geaccepteerd, of waarin personen zonder proces voor onredelijk lange tijd worden gedetineerd.

Foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing in verband met de veiligheid van het regime in Iran, worden verondersteld gangbare praktijken te zijn. De langverwachte herziening van de Iraanse wetgeving houdt zich niet aan artikel 14, dat de internationale normen vaststelt voor een eerlijk proces, nodig om de andere rechten uit hoofde van het IVBPR te handhaven.

Het herziene Iraanse Wetboek van Strafvordering (april 2014) verleent in artikel 15 de bevoegdheid voor arrestaties en onderzoek aan de Disciplinaire strijdkrachten van de Islamitische Republiek Iran; aan directeuren en adjunct-directeuren van gevangenissen voor zaken die verband houden met gevangenen; aan officieren van de Basiji troepen van de Revolutionaire Garde van de Islamitische Republiek; aan andere strijdkrachten in kwesties waarbij de Hoogste

Nationale Veiligheidsraad alle of een deel van de verantwoordelijkheden heeft toegewezen aan een officier van de strijdkrachten; en aan officieren of agenten die, volgens bepaalde wetten, worden beschouwd als gerechtelijke ambtenaren binnen de aangewezen verantwoordelijkheden. Deze diversiteit in personen die bevoegd zijn om te arresteren leidt tot ondoorzichtigheid en zaait verwarring over de verantwoordelijkheden. Het uitzoeken wie de arrestatie heeft verricht, het vaststellen van de rechtmatigheid van de arrestatie en het vinden van de verblijfplaats van de aangehouden persoon wordt een onmogelijke taak.

Het vooronderzoek (eerste onderzoek) is de meest gevoelige periode in een strafzaak. Aangehouden verdachten worden de eerste uren na de arrestatie vaak onderworpen aan ondervragingen, tijdens welke ze gedwongen kunnen worden tot een bekentenis of om documenten te ondertekenen waarin ze hun schuld toegeven, vandaar het belang toegang te hebben tot een advocaat naar eigen keuze, zodra de verdachte gearresteerd is.⁸⁰ Het nieuwe Wetboek van strafvordering van Iran beperkt het recht op toegang tot een onafhankelijke advocaat naar keuze tijdens primaire onderzoeken in zaken gerelateerd aan de staatsveiligheid. De gedetineerde wordt tot een week na de arrestatie de toegang tot advocaten ontzegd bij zaken betreffende de nationale veiligheid en vergrijpen als het dragen van wapens, sabotage, terrorisme, spionage en smokkel, of misdrijven in verband met de onrechtmatige toeëigening van rijkdom, alsmede voor misdrijven volgens de anti-drugswetgeving van Iran. Tijdens deze week wordt de verdachte meestal incommunicado vastgehouden en onderworpen aan foltering en mishandeling om hem of haar te laten bekennen. Het nieuwe Wetboek van Strafvordering (2014) handhaafde de aantekening bij artikel 128 van het Wetboek van Strafvordering versie 1999, die luidt: "in het geval dat de zaak vertrouwelijk is of wanneer de aanwezigheid van andere partijen behalve de verdachte corruptie kan veroorzaken, alsmede bij gevallen van misdrijven tegen de nationale veiligheid, is de aanwezigheid van een advocaat tijdens het eerste onderzoek afhankelijk van de toestemming van de rechtbank ". Deze bepaling is een ontzegging van het automatische recht op een advocaat naar eigen keuze.

Mensenrechtenwaarnemers hebben een patroon aangetoond in de gedragingen van de gerechtelijke ambtenaren in verband met de revolutionaire rechtbanken, waar foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing systematisch wordt gebruikt voor het verkrijgen van bekentenissen in de afwezigheid van een advocaat.⁸¹ Gespecialiseerde nationale en internationale NGO's, evenals de speciale rapporteur van de VN inzake foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing en andere mensenrechtencommissies hebben herhaaldelijk hun bezorgdheid geuit over het gebruik van marteling in Iran.⁸²

Bovendien gaat de Iraanse wetgeving met betrekking tot de mensenrechten altijd gepaard met een terugvorderclausule, zoals "als bij wet bepaald" of "op basis van sharia criteria". Deze clausules maken de weg vrij om af te wijken van de internationale normen inzake mensenrechten en verlenen suprematie aan de ongeschreven religieuze wetten, gewoonten en Fatawa (edicten), die uit een ander tijdperk stammen en geen basis hebben in de Heilige Koran. Iran acht het

legitiem om het omzeilen van de fundamentele normen inzake mensenrechten te rechtvaardigen door simpelweg te beweren dat een bepaalde internationale norm onverenigbaar is met de sharia, of met een wet op basis van de sharia.

De Iraanse bestuurders beweren dat de Islamitische Republiek een goddelijk regime is. Het is verplicht om de islamitische wetten en Fatawa (edicten) uit te voeren. Het idee dat de mensenrechtennormen universeel en ondeelbaar zijn wordt verworpen. De doelstellingen van het VN-Handvest, zoals "het vaststellen van de voorwaarden om rechtvaardigheid en respect voor de verplichtingen die voortvloeien uit verdragen en andere bronnen van internationaal recht te kunnen handhaven" worden betwist. Zij stellen dat moslims alleen de heerschappij van God moeten accepteren.

Met deze stand van zaken is een radicale verandering de enige manier om Iran op te nemen in de gemeenschap van naties. Een verandering die de mensen in staat stelt om vrij hun levenswijze en hun publieke bezigheden te bepalen. Een krachtige hedendaagse aanwijzing van het gebrek aan vrijheid in het Midden-Oosten, met inbegrip van Iran, is het fenomeen van de "zwermen" vluchtelingen en asielzoekers die massaal naar het westen vluchten⁸³ en waarvan duizenden verdrinken in de Middellandse Zee.

4. Geweld tegen vrouwen en discriminatie van vrouwen

In tegenstelling tot het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW), houden bepaalde Iraanse religieuze autoriteiten vol dat de fysieke en mentale zwakte van vrouwen hen niet in staat stelt om in bepaalde functies te werken. Er zijn wetten met deze strekking aangenomen om vrouwen legaal uit te schakelen van het uitoefenen van bepaalde functies, zoals rechter bij andere dan jeugdrechtbanken, en voor bepaalde medische en opvoedkundige functies. Bovendien zijn vrouwen bij wet minder waard dan mannen. Het bloedgeld (diya) dat betaald moet worden voor een vermoorde of lichamelijk geschonden vrouw is de helft van dat voor een vermoorde of lichamelijk geschonden man. Een getuigenis van een vrouw in de rechtbank telt voor de helft van die van een man, bij een erfenis is haar aandeel veel minder dan wat aan een man wordt toegekend. Een dergelijke door de staat gesteunde discriminatie van vrouwen is diep geworteld in de Iraanse grondwet, die het islamitische fundamentalisme uit een ander tijdperk belichaamt.

Het CEDAW is het equivalent van een internationale wettelijke vastlegging van de grondrechten voor vrouwen. Het definieert discriminatie van vrouwen en stelt een agenda op voor nationale acties om deze discriminatie te beëindigen. Het verdrag werd in 1979 aangenomen door de Algemene Vergadering van de VN en door 189/194 staten geratificeerd. De Iraanse Majlis (parlement) heeft het CEDAW in 2003 geratificeerd, maar kreeg daarna een veto van de Raad van Hoeders⁸⁴ omdat het onverenigbaar is met de sharia.

Iran heeft in het kader van de Universal Periodic Review (UPR) de geïnstitutionaliseerde discriminatie van vrouwen erkend en beloofd er in de wet en in de praktijk mee te stoppen en om de nationale wetgeving in overeenstemming te brengen met de door het internationale recht vastgestelde normen. Deze belofte werd echter alleen gedaan om het imago van Iran van blaam te zuiveren bij de internationale gemeenschap, aangezien er geen stappen werden genomen om deze toezeggingen uit te voeren. De speciale VN-rapporteur over de situatie van de mensenrechten in Iran heeft gemeld dat de situatie van vrouwen in Iran is verslechterd sinds president Rouhani de verkiezingen won. De recente tot wetgevende pogingen van het Iraanse parlement lijken de rechten van vrouwen echter verder te hebben beperkt. Het rapport onderstreepte: "De eerder geuite bezorgdheid over gender-ongelijkheid in de wet en in de praktijk blijft bestaan".⁸⁵

Terwijl Iran de UPR aanbevelingen om de discriminerende bepalingen van het strafrecht te hervormen heeft aanvaard, heeft het land nadrukkelijk de specifieke aanbevelingen verworpen waarin werd aangedrongen op efficiëntere hervormingen die gericht zijn op het elimineren van gendergericht geweld, geweigerd het CEDAW te ratificeren en de Speciale Rapporteur inzake geweld tegen vrouwen niet toegestaan het land te bezoeken, een tastbare aanwijzing dat het theocratische regime nog niet bereid is tot verandering.

De Iraanse discriminerende wetten tegen vrouwen blijven op een aantal gebieden voortbestaan. We zullen deze wetten hier niet volledig bespreken; maar vanzelfsprekend geven we wel enkele voorbeelden van discriminatie van en geweld tegen vrouwen.

Straffen voor overspel en huwelijkse ontrouw

De Iraanse wet heeft een discriminerende regeling aangaande overspel en huwelijkse ontrouw ingesteld. Het geeft mannen het recht om vier vrouwen te huwen om een gezin te stichten en zich voort te planten. Daarnaast mogen mannen net zoveel Mut'a huwelijken (tijdelijke huwelijk voor seksueel genot) sluiten als ze zich kunnen veroorloven. Ethisch en moreel is dit een vorm van juridisch overspel, omdat het in principe alleen om seks gaat, en geen materiële of procedurele voorwaarden vereist.

Zina, zoals gedefinieerd in artikel 221 van het wetboek van strafrecht, is geslachtsgemeenschap van een man en een vrouw die niet met elkaar getrouwd zijn. Het Iraanse strafrecht beschouwt Zina als een misdrijf dat binnen de categorie van huddud valt. Er staat de doodstraf op, en in bepaalde door de wet voorgeschreven gevallen wordt de straf verhoogd tot steniging (artikelen 224 en 225 van het Wetboek van Strafrecht). In de praktijk is deze wandaad in hoge mate gericht tegen Iraanse vrouwen, omdat Iraanse mannen het recht hebben om vier vrouwen te huwen en een onbeperkt recht op het sluiten van tijdelijke Mut'a huwelijken. Iran heeft geen actie ondernomen om steniging als straf voor Zina af te schaffen. De nieuwe islamitische strafwet blijft de middeleeuwse straf van steniging voorschrijven als straf voor mensen die veroordeeld zijn voor het

hebben van seks buiten het huwelijk, zelfs wanneer dit met wederzijdse instemming plaatsvindt tussen twee volwassenen.

Seksuele slavernij van de vrouw

Artikel 1108 van het Iraanse Burgerlijk Wetboek verplicht vrouwen om te allen tijde de seksuele behoeften van hun echtgenoten te vervullen. Dit staat bekend als de eis van Tamkin (dienstbaar zijn). De weigering van een vrouw om aan seksuele activiteiten met haar man deel te nemen als hij dat wil is Noshuz (ongehoorzaamheid) en kan haar uitsluiten van het recht op alimentatie indien hij besluit om van haar te scheiden.

Verdraaiing van het principe "het belang van het kind"

Ondanks verzet van het Iraanse publiek⁸⁶ heeft de Raad van Hoeders van de Islamitische Republiek de sharia gebruikt om huwelijken tussen een pleegouder (voogd) en een pleegkind (kind onder voogdij) te legitimeren⁸⁷ voor en na de leeftijd van volwassenheid. In 2013 wijzigde het Iraanse parlement op verzoek van de Raad van Hoeders artikel 27 van het wetsvoorstel voor de bescherming van kinderen en adolescenten die ofwel geen voogd of hebben of mishandeld zijn door hun verzorgers, om het huwelijk tussen een pleegouder en pleegkind te legaliseren wanneer maatschappelijk werk en een bevoegde rechtbank het "in het belang van het kind" vinden. Een dergelijke bepaling verdraait het principe van "het belang van het kind", en is in strijd met artikel 19 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, dat bepaalt dat "de staat alle passende wetgevende, bestuurlijke, sociale en educatieve maatregelen moet nemen om het kind te beschermen tegen alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel, misbruik of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik." Een aantal deskundigen beschouwt deze vorm van kindermishandeling in de Islamitische Republiek Iran als legalisering van pedofilie.

Erfenis

Volgens artikel 913 van het Burgerlijk Wetboek kan een vrouw een kwart van de nalatenschap van haar overleden echtgenoot erven als hij geen kinderen achterlaat en een achtste als hij wel kinderen heeft. Een man kan echter een kwart van de nalatenschap van zijn overleden vrouw erven als zij kinderen achterlaat en de gehele nalatenschap wanneer er geen kinderen zijn. Artikel 907 van het Burgerlijk Wetboek verleent mannelijke erfgenamen twee keer het aandeel van vrouwelijke erfgenamen en de artikelen 946-948 sluiten uit dat een overlevende echtgenote onroerend goed erft.

Echtscheiding

Volgens de artikelen 1130 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek hebben mannen om het recht om van hun vrouw te scheiden als zij dat willen, terwijl vrouwen die een echtscheiding willen moeten kunnen bewijzen dat ze duurzaam onaanvaardbare moeilijkheden en ontberingen in het huwelijk ondervinden zoals

omschreven is in de wet, welke omschrijving gebaseerd is op oude stamgewoontes.

Bewegingsvrijheid

Volgens artikel 18 van de Iraanse paspoortenwet moeten vrouwen de schriftelijke toestemming van hun echtgenoot hebben om een paspoort te kunnen krijgen en artikel 19 van de genoemde wet geeft de man het recht om zijn vrouw(en) een reisverbod op te leggen. Artikelen 1005 en 1114 van het Burgerlijk Wetboek verlenen een man het exclusieve recht om de woonplaats van zijn vrouw te bepalen. Een vrouw zal als "Nashezeh" (ongehoorzaam) worden beschouwd en kan het recht op echtelijk onderhoud worden ontzegd als ze het huis van haar man tegen zijn wil verlaat, zelfs als het is om te ontsnappen aan een situatie van huiselijk geweld, tenzij zij bij de rechtbank kan bewijzen dat ze geconfronteerd werd met een aanzienlijk levensbedreigend risico.

5. Vrijheid van meningsuiting

I. Internationale waarborgen voor de vrijheid van meningsuiting

A. De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM)

Artikel 19 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) garandeert het recht op vrijheid van meningsuiting in de volgende bewoordingen:

"Iedereen heeft het recht op vrijheid van opinie en van meningsuiting; dit recht omvat het recht om zonder inmenging een mening te hebben en informatie en ideeën te zoeken, te krijgen en te geven via alle middelen en ongeacht grenzen". De bepalingen van de UVRM, met inbegrip van artikel 19, die in 1948 door de Algemene Vergadering van de VN zijn aangenomen, hebben als internationaal gewoonterecht rechtsgeldigheid gekregen. Ze vormen een verplichting voor alle leden van de internationale gemeenschap, waaronder de Islamitische Republiek Iran.

B. Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten

Het IVBPR gaat verder in op de rechten die de UVRM bevat en geeft deze rechtsgeldigheid. Staten die partij zijn bij het IVBPR, waaronder de Islamitische Republiek Iran, zijn gebonden om de bepalingen op te nemen in hun nationale wetgeving en op nationaal niveau uit te voeren. Artikel 19 van het IVBPR waarborgt het recht op vrijheid van meningsuiting in de volgende bewoordingen:

- Iedereen heeft het recht op vrijheid van opinie
- Iedereen heeft het recht op vrijheid van meningsuiting; dit recht omvat de vrijheid om alle soorten informatie en ideeën te zoeken, te ontvangen en te geven van, ongeacht grenzen, hetzij mondeling, schriftelijk of in druk, in de vorm van kunst of met behulp van andere media naar keuze.

Vrijheid van meningsuiting is als fundamenteel recht een noodzakelijke voorwaarde voor de realisatie van de beginselen van transparantie en verantwoording, die op hun beurt van essentieel belang zijn voor de bevordering en bescherming van alle mensenrechten.

Artikel 17 van het IVBPR voorziet in het recht van eenieder om te worden beschermd tegen willekeurige of onrechtmatige inmenging in zijn privacy, familie, huis of correspondentie, alsook tegen onrechtmatige aantasting van zijn eer en goede naam. Het Human Rights Committee⁸⁸ beschouwt dit recht als een waarborg tegen elke tussenkomst, of die nu afkomstig is van overheidsinstanties of van andere rechtspersonen. De verplichtingen van dit artikel vereisen van de staat wetgevende en andere maatregelen om het verbod op een dergelijke interventie te verwezenlijken. Elke beperking van de constitutieve elementen van de vrijheid van meningsuiting, zoals beschreven in artikel 19, moet worden getoetst aan het volgende:

- a) Het moet zijn voorgeschreven door de wet;
- b) Het moet een legitiem doel nastreven;
- c) Het moet evenredig en noodzakelijk zijn.

Iran ondertekende het IVBPR op 4 april 1968 en ratificeerde het op 24 juni 1975. Iran is daarom wettelijk verplicht om het recht op vrijheid van meningsuiting te respecteren, zoals vastgelegd in de artikelen 17 en 19 van het IVBPR.

II. Vrijheid van meningsuiting in de Islamitische Republiek Iran

Net als op andere gebieden van de wetgeving, vertrouwt de Islamitische Republiek Iran in hoge mate op de terugvorderclausules waarmee de wet- en regelgeving in overeenstemming gebracht kan worden met 'de Islamitische criteria' en 'de hogere belangen van de Islamitische Republiek'. Als 'de Islamitische criteria' en 'de hogere belangen van de Islamitische Republiek' niet duidelijk zijn omschreven, wordt het overgelaten aan de instanties die de wet handhaven om deze subjectief te implementeren, vaak in strijd met de internationale normen en in strijd met de drieledige toetsing dat het door de wet voorgeschreven moet zijn, dat het een legitiem doel moet nastreven en dat het evenredig en noodzakelijk moet zijn.

De terugvorderclausules in de wetten van de Islamitische Republiek zijn factoren waardoor de vrijheid van meningsuiting in Iran vaak ontdaan wordt van de internationale beschermende normen en waardoor de vervolging van mensenrechtenactivisten en journalisten eenvoudiger wordt. De meest voorkomende beschuldigingen gericht tegen activisten zijn: elke vorm van publicatie en verspreiding die beschouwd wordt als propaganda tegen het regime; handelen tegen de nationale veiligheid; het beledigen van de Opperste Leider; voorstander zijn van afscheiding en deelname aan gewapende strijd (voor activisten van etnische minderheden); het verspreiden van leugens en het handelen tegen de openbare zedelijkheid en kuisheid. Als deze beschuldigingen onafhankelijk worden onderworpen aan bovengenoemde toetsing worden ze vaak in twijfel getrokken.

Noot 2 van artikel 1 van de Iraanse wet van 1986 met voorschriften voor de pers, gewijzigd in 1989 en 2000, maakt een publicatie, die niet geautoriseerd is door de Raad van Toezicht op de Pers, onderworpen aan de wet. Dat betekent dat deze als illegaal beschouwd en bestraft kan worden overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 6 van de Iraanse perswet legt strenge beperkingen op aan de persvrijheid. De pers dient te voldoen aan de 'islamitische principes en codes' en de 'publieke rechten' te respecteren. De wet omschrijft die 'islamitische principes en codes' en 'publieke rechten' niet met de vereiste nauwkeurigheid. De interpretatie en toepassing van deze concepten wordt overgelaten aan de wethandhavende instanties en de politieke belangen van het moment.

Naast de algemene beperkingen, verbiedt artikel 6 van de perswet het publiceren van artikelen of onderwerpen die schadelijk zijn voor de islamitische codes of het promoten van zaken die de Islamitische Republiek schaden, waaronder kwesties die als atheïstisch beschouwd kunnen worden; het aanbevelen van een luxe leven, wat kan worden gezien als extravagantie; onderwerpen die geïnterpreteerd kunnen worden als het zaaien van tweedracht tussen de verschillende sociale lagen van de bevolking, vooral het te berde brengen van etnische en raciale kwesties; onderwerpen die kunnen worden opgevat als het aanmoedigen van individuen en groepen om te handelen in strijd met de veiligheid, waarden en belangen van de Islamitische Republiek Iran in binnen- of buitenland; onderwerpen die als het beledigen van de islam en zijn heiligheden of als belediging van de Leider van de Revolutie en erkende religieuze autoriteiten (senior islamitische rechtsgeleerden) beschouwd kunnen worden; het publiceren van kritiek op de Grondwet of lasterlijke uitspraken over ambtenaren, instellingen, organisaties en individuen van het land of het beledigen van juridische lichamen of personen die wettig gerespecteerd zijn, zelfs door middel van foto's of karikaturen, enz. Deze beperkingen zijn vaag en ongedefinieerd. Ze geven de staatscensuur ruime bevoegdheden in het bepalen van de wettigheid van alle uitingen in de media. De beperkingen in de Iraanse perswet zijn in strijd met artikel 19 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en met het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten en voldoen niet aan de bovengenoemde drieledige toetsing.

Conclusie

Om de essentie van het fundamentalistische regime in Iran te begrijpen dient de volgende vraag beantwoord te worden: Wie bestuurt Iran? Het twistpunt in deze kwestie draait om een onsamenvattende groep theologische heersers die zich de volksrevolutie hebben toegeëigend en die een milieu gecreëerd hebben waar het woord van de grote man wet is (Vally al Faqih). Het leiderschap van de geestelijken blijft een belangrijke, maar vaak genegeerde oorzaak van de ondergang van het land. De Iraniërs van vandaag worden geconfronteerd met een enorme grondwettelijke handicap die verantwoordelijk is voor hun onvermogen om te begrijpen hoe rechtvaardigheid, democratie en de naleving van de mensenrechten bereikt zouden kunnen worden. Nog meer dan in de donkerste periodes van de Iraanse geschiedenis, hebben de geestelijken geen ruimte gelaten voor progressieve sociale bewegingen, maatschappelijke organisaties en gewone burgers om in opstand te komen tegen onderdrukking, repressie en erbarmelijke ongelijkheid.

Toch wordt de strijd voor democratie in Iran verdedigd door de NCRI (National Council of Resistance of Iran). Vooral de PMOI (People's Mojahedin Organization Of Iran) is erin geslaagd de verwevenheid aan te tonen tussen politiek en rechtvaardigheid/onrechtvaardigheid door het opwerpen van vragen over menselijke waardigheid, respect en duurzame menselijke ontwikkeling en door de theoretische en praktische schakels tussen democratie, mensenrechten en sociale rechtvaardigheid aan te tonen. Het 10-punten plan van de president-elect van de NCRI⁸⁹ opent een toegangspoort tot deze schakels op een manier die de democratie terugbrengt door de heropleving van emancipatorische perspectieven, door het inzetten van de stembus als het enige criterium voor legitimiteit; vrijheid van vereniging, vrijheid van meningsuiting en persvrijheid; afschaffing van de doodstraf; vrijheid van godsdienst en secularisering van de staat; gendergelijkheid en gelijke mogelijkheden voor deelname van vrouwen aan politiek leiderschap; een staat gebaseerd op recht en rechtvaardigheid, het naleven en respecteren van de internationale verdragen inzake mensenrechten; de gelijkheid van alle nationaliteiten; erkenning van privé-eigendom, particuliere investeringen en de markteconomie; een buitenlands beleid op basis van vreedzame coëxistentie en naleving van het Handvest van de Verenigde Naties; een niet-nucleair Iran, vrij van massavernietigingswapens.

President Obama en de regeringen van de EU-lidstaten hebben veel energie gestoken in hun pogingen om opnieuw vorm te geven aan hun relaties met Teheran, maar de reacties van Iran waren ongrijpbaar en vrijblijvend. Na zesendertig jaar aan de macht, blijft het totalitaire en overheersende regime een ernstige bedreiging voor het volk van Iran, de regio en de hele internationale gemeenschap. Elke toenadering tot een dergelijk regime, dat geen rekening houdt met de strategie en de waarden zoals genoemd in het 10-punten plan van de president-elect van de NCRI is wel gedoemd om gewantrouwd en verworpen te worden door al diegenen die streven naar een democratisch Iran, waar de wet wordt nageleefd en de mensenrechten gerespecteerd worden.

Verwijzingen (niet in het Nederlands):

1. Article 2 of the Constitution
2. Articles 5 and 107 of the Constitution
3. Articles 110 and 113 of the Constitution
4. Ibid
5. Article 112 (2) The permanent and changeable members of the [Expediency] Council shall be appointed by the Leader.
6. Article 157 of the Constitution
7. Shi'a branch of Islam believes that the Twelfth and the last Imam has been hidden by divine power and will only reappear at the end of history as a messiah to lead an era of Islamic justice. However, the majority of the clerical establishment in Iran never accepted the use of this title and even those clerics who supported Khomeini's Islamic revolution shed away from it.
8. See Vienna Declaration and Programme of Action Adopted by the World Conference on Human Rights in Vienna on 25 June 1993
9. <http://www.worldcoalition.org/Iran-Islamic-Republic-of>
10. Statement reported in: Civil Society Report on the Implementation of ICCPR by Project on Extra-Legal Executions in Iran (ELEI), 11 September 2011
11. The Telegraph, 26 May 2015, Hassan Rouhani's glaring failure to curb human rights abuses in Iran.
12. The Guardian, 4 August 2013, Hassan Rouhani sworn in as president of Iran, urging moderation and respect.
13. The Guardian, 16 March 2015, Iran's human rights situation worsening, says UN special rapporteur.
14. AI Report of 23 July 2015, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/07/irans-staggering-execution-spree/>
15. Report of the Secretary General on the Situation of human rights in the Islamic Republic of Iran, 20 February 2015.
16. Ibid.
17. Amnesty International, 23 July 2015, Iran's 'staggering' execution spree: nearly 700 put to death in just over six months.
18. Amnesty International, 26 August 2015, Iran: Kurdish man executed while awaiting appeal of his death sentence.
19. Ibid.
20. The Guardian, 16 May 2012, In memory of Farzad Kamangar, Iranian Kurdish teacher.
21. Amnesty International, 19 July 2015, Iran: 20 years of unfulfilled promises: It is time to put children first.

22. Iran urged to halt execution of juvenile offender, 16 February 2015, The Guardian.
23. Ibid, Report of the Secretary General
24. (A/69/356, para. 7).
25. Report of the UN Secretary General on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran, 20 February 2015.
26. The Guardian, Iran executes Reyhaneh Jabbari despite global appeals for retrial, 25 October 2014.
27. Text of Reyhaneh Jabbari's will in a voice message to her mother, 23 October 2014, NCRI Iran.
28. NCRI – 21 October 2004.
29. Iranians protest over acid attacks against women, The Guardian, 22 October 2014.
30. Acid attacks in Isfahan have nothing to do with the hijab, say Iranian officials, The Guardian, 20 October 2015.
31. NCRI - 17 October, 2014.
32. Amnesty International Report 2014/15 - Islamic Republic of Iran.
33. NCRI - 2 November 2014
34. Tasnim News Agency, 20 June 2015.
35. Iran: Ratcheting up repressive policy against women, gender discrimination, 24 June 2015, NCRI Iran.
36. March 2015 report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran, 12 March 2015.
37. How Rouhani treats political prisoners in Iran, The Hill, 1 May 2014.
38. Iranian prisoners allegedly forced to run gauntlet of armed guards, The Guardian, 22 April 2014.
39. Iranian prisoners allegedly forced to run gauntlet of armed guards, The Guardian, 22 April 2014.
40. Suppressive forces raid Evin Prison; a political prisoner suffers heart attack, NCRI, 4 August 2015.
41. NCRI, 22 January 2015
42. Amnesty International, 16 June 2014
43. NCRI, 7 May 2014
44. NCR, 15 May 2014
45. Human Rights & Democracy Activists in Iran, 7 October 2014
46. Majzooban-e Noor, 5 November 2013 47. Majzooban-e Noor, 23 November 2013

47. The Guardian, 1 May 2015, 'Iranian foreign minister angers supporters with human rights claim'.
48. Report of the Special Rapporteur, Ahmed Shaheed, Ibid.
49. Iran: Draconian amendment further erodes fair trial rights, Amnesty International, 25 June 2015.
50. Report of the Special Rapporteur, Ahmed Shaheed, Ibid
51. Fox News, 21 May 2014
52. NCRI, 25 November 2014
53. Inhuman punishments - Iran amputates fingers of two men in shocking act of cruelty, Amnesty International, 30 June 2015.
54. 4 August 2015, NCRI Iran.
55. "Article 19" is a human rights organisation based in London. It is named after article 19 common to the UDHR and the ICCPR. It monitors freedom of expression and the freedom of the media worldwide.
56. Iranian Organization of Intelligence and National Security under the Shah's regime
57. The Guardian, Paris, November 16, 1978.
58. Interview with an Austrian TV reporter, Paris, November 16, 1978.
59. Interview with Le Journal newspaper, Paris, November 28, 1978.
60. In a meeting with Iranian students and educators, Qom (3), March 13, 1979.
61. Talk at the Fayzieah School, Qom, 5 June, 1979.
62. In a message at the end of the month-long Islamic fasting celebration, September 3, 1979.
63. Guests of the Ayatollah, by Mark Bowden, page 501.
64. Ayatollah Sadeq Khalkhali, The Telegraph, 28 November 2003.
65. Khomeini fatwa 'led to killing of 30,000 in Iran' – The Telegraph, 4 February 2001.
67. Ibid.
68. Iran: Fear of ill-treatment/possible prisoner of conscience, Amnesty International, 2 November 2007.
69. I was lucky to escape with my life. The massacre of Iranian political prisoners in 1988 must now be investigated, Mostafa Naderi, The Independent, 22 August 2013.
70. Pour-Mohammadi and the 1988 Prison Massacres, Human Rights Watch, December 2005.
71. Ibid.
72. Ibid.
73. The Guardian 16 March 2015. See also A/HRC/28/, 12 March 2015.

74. http://lib.ohchr.org/HRBodies/UPR/Documents/Session7/IR/ELEI_UPR_IRN_S07_2010_ExtraLegalExecutionsinIran.pdf
75. Mandatory death penalty is a provision in law that sets the punishment and prevents the judge from using discretion in considering the circumstances in establishing the degree of culpability and individualizing the sentence. See the report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, A/HRC/4/20, 29, January 2007, paragraphs 54-62
76. Do Executions Lower Homicide Rates?: The Views of Leading Criminologists Michael L. Radelet & Traci L. Lacock, in The Journal of Criminal Law & Criminology, Vol. 99, No. 2, 2009 by Northwestern University, School of Law.
77. For more details on these cases, see PDF version of the full report of Iran Human Rights (IHR) <http://www.worldcoalition.org/iran-annual-deathpenalty-statistics-rouhani-hanging-human-rights.html>
78. CRC/C/GC/10 25 April 2007, COMMITTEE ON THE RIGHTS OF THE CHILD Forty-fourth session Geneva, 15 January-2 February 2007, GENERAL COMMENT No. 10 (2007) Children's rights in juvenile justice.
79. CAT/C/GC/2/CRP.1/Rev.4, 23 November 2007. Committee Against Torture, 39th session, 5-23 November 2007, General Comment No.2, Implementation of article 2 by States Parties to the Convention Against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment.
80. Principles 7 and 8 of Basic Principles on the Role of Lawyers Adopted by the Eighth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, Havana, Cuba 27 August to 7 September 1990. <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/RoleOfLawyers.aspx>
81. See The OHCHR doc. A/HRC/22/5, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran pages 8-10
82. Ibid
83. Language used by the UK Prime Minister, David Cameron, and other right wing and nationalist politicians: Illegal immigrants are trying to 'break into' UK. London Evening Standard, 15 August 2015. 'We can't take any more people', UKIP's Suzanne Evans urges Britain to end migrant madness, Express of June 26, 2015.
84. A twelve-person body composed of six Islamic theologians and six jurists, the Guardian Council guarantees the conformity of laws and international conventions to the norms and principles of Shari'a, equivalent to the constitutional Council in some countries.
85. Supra note 7 above
86. Almonitor the Pulse of the Middle East, "Anger, Confusion Cloud Iran's Adoption-Marriage Bill", posted 7 October 2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/10/irnp-iran-marriage-adoption.html#>
87. Reference is made to "custodian parent" and "child under custody" or "guardianship" as adoption is not permitted in Shari'a law.

88. HUMAN RIGHTS COMMITTEE, Thirty-second session Adopted: 8 April 1988, HRI/GEN/1/Rev.9 (Vol. I)
89. <http://www.ncr-iran.org/en/pmoi-mek>

Auteur: Tahar Boumedra

Hoofd van de afdeling mensenrechten van de VN-hulpmissie in Irak (UNAMI) van de Verenigde Naties, en adviseur van de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal (SRSG) inzake Kamp Ashraf van 2009 tot 2012.

Voormalig regionaal directeur van Penal Reform International (PRI) voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika (MENA), gevestigd in Amman, Jordanië.

In november 2008 werd hem de functie hoofd van de afdeling mensenrechten van de VN-hulpmissie in Irak (UNAMI) van de Verenigde Naties, alsook die van vertegenwoordiger van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Rechten van de Mens (HCRM) in Irak aangeboden.

SMV

De Stichting Mensenrechten Vrienden (SMV) houdt zich actief bezig met het verbeteren van de situatie waarin het Iraanse volk zich bevindt en zet zich in om de mensenrechten in Iran te verdedigen.

Den Haag, november 2015

www.smvi.nl